ΔΙΑΤΙ ΕΜΕΙΝΑ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Διήγημα

Εἶχα φθάσει τὴν νύκτα εἰς τὴν νῆσον. Πρὸ δύο ἤδη ἐτῶν εἶχα τελειώσει τὰς σπουδάς μου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον καὶ πρὸ μηνῶν τινων εἶχα ἀρχίσει τὴν ἐξάσκησιν τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος. Εἶπα ἐξάσκησιν, ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἡ σπάνις πελατῶν δὲν μοῦ παρεῖχε πολλὰς ἀφορμὰς πρὸς ἐπίδειξιν τῆς νομομαθείας μου, ἡ δ' ἔλλειψις ἐργασίας δὲν συνετέλει εἰς αὔξησιν τοῦ μετρίου ἀνέκαθεν ἐνθουσιασμοῦ μου διὰ τὴν νομικὴν ἐπιστήμην. Ἔγεινα νομικὸς ὄχι ἐκ κλίσεως, ἀλλὰ κατὰ καθῆκον, χαριζόμενος εἰς τοὺς γονεῖς μου. Ἡ κλίσις μου παιδιόθεν ἦτο διὰ τὸ στρατιωτικὸν στάδιον· τὴν ἀνέπτυξε δ' ἔτι μᾶλλον μετέπειτα ὁ σχηματισμὸς τῆς πανεπιστημιακῆς φάλαγγος κατὰ τὴν μεταπολίτευσιν τοῦ 1862, — τὴν ἐθνοσωτήριον μεταπολίτευσιν, ὡς τὴν εἶχον βαπτίσει οἱ τότε δημαγωγοί μας. Ἕνεκα τῆς φάλαγγος παρημελήθησαν τὰ μαθήματα καὶ παρετάθη κατὰ δύο ὁλόκληρα ἔτη ἡ φοίτησίς μου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον· ἀλλ' ὅμως ἐν τῷ μεταξὺ ἔλαβα τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ νὰ προαχθῶ μέχρι τοῦ βαθμοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ, ἡ δὲ στολή μου, τὴν ὁποίαν εὐλαβῶς διετήρησα ἔκτοτε, ἐκέντα τὴν νεανικήν μου φιλοτιμίαν περισσότερον τοῦ δυσκόλως ἀποκτηθέντος διδακτορικοῦ διπλώματος.

Δὲν μὲ παρώρμησε μόνη ἡ στολή μου εἰς τὸ νὰ μεταβῶ ὅπου ἠγωνίζοντο οἱ ἀδελφοί μου. Δὲν διατείνομαι ὅτι ἤμην ἀπηλλαγμένος πάσης ματαιότητος, ἀλλ' ἐλπίζω ὅτι δὲν ἤμην χειρότερος τῶν πολλῶν ὁμηλίκων μου, ὅσων τότε ἠλέκτρισε τὰς ψυχὰς ἡ ἐξέγερσις τῆς πολυπαθοῦς νήσου. Πόσοι, καὶ χωρὶς νὰ ἔχωσι προηγούμενα φαλαγγιτικά, ἔδραμον ἐκεῖ, καὶ πόσοι διὰ τοῦ αἵματός των ἐμαρτύρησαν τὴν ἀγνότητα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ των! Ὁπωσδήποτε ὁμολογῶ ὅτι μ' ἐπηρέασεν ἡ συναίσθησις ὅτι ἤμην ἀξιωματικός. Ἐφανταζόμην ὅτι ἠδυνάμην, ὡς τοιοῦτος, νὰ φανῶ χρησιμώτερος. Ἄλλως ἤμην ὑγιής, ἄρτιος, εὔρωστος· συνειθίσας δὲ παιδιόθεν νὰ περιφέρωμαι ὡς κυνηγὸς εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ἀττικῆς, ἐνόμιζον ὅτι ἤμην ἀρκούντως προπαρασκευασμένος διὰ ν' ἀνθέξω εἰς τοὺς κόπους τοῦ ἐκεῖ βουνοπολέμου. Μόνη ἡ προσδοκία τῆς κακοπαθείας τῶν νυκτῶν μὲ ἀνησύχει ὀλίγον, ἀλλά, διὰ νὰ σκληραγωγηθῶ ἐκ προοιμίων, δὲν ἐκοιμήθην εἰς τὴν κλίνην μου ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου. Κατεκλινόμην εἴτε ἐπὶ τῶν σανίδων τοῦ δωματίου, εἴτε ἐπὶ τῶν πλακῶν τῆς ὑπαίθρου αὐλῆς μας. Τὸ πρᾶγμα κατ' ἀρχὰς δὲν ἦτο εὐχάριστον, βαθμηδὸν ὅμως συνείθισα καὶ ὅτε, ἐπὶ τέλους, ἐπεβιβάσθην εἰς τὸ μικρὸν μεγαλώνυμον ἀτμόπλοιον, τὸ δοξασθὲν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχήν, ἐθεώρουν ἐμαυτὸν ἱκανὸν πρὸς πᾶσαν ἀνδραγαθίαν.

Τὸ ἱστορικὸν σκάφος μᾶς ἔφερεν εἰς τὰ βάθη σκοτεινῆς νυκτὸς ἐντὸς ὁρμίσκου, παρὰ τὰ μεσημβρινοδυτικὰ παράλια τῆς νήσου. Τὸ πρωΐ, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν ἐνόπλων νησιωτῶν, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἐπερίμενον καὶ μᾶς ὑπεδέχθησαν ἀποβιβασθέντας, ἀνέβημεν εἰς κώμην κειμένην ὑψηλὰ ἐπὶ τοῦ βουνοῦ. Ἐκεῖ εὑρίσκετο σῶμα ἐπαναστατῶν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν ἀκριβῶς τοῦ ὁπλαρχηγοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔφερα συστατικὴν τοῦ θείου μου. Ἦτο ἀρχαῖος φίλος του ὁ θεῖός μου, φαίνεται δὲ ὅτι ἦσαν ἔνθερμοι αἱ ὑπὲρ ἐμοῦ συστάσεις. Προτοῦ ἀνοίξῃ τὴν σφραγισμένην ἐπιστολὴν ὁ καπετάνιος, (ἀποσιωπῶ τὸ πασίγνωστον ἄλλως ὄνομά του), ἔρριψεν ἐπὶ τῆς στολῆς μου βλέμμα λοξὸν ὑπὸ τὰς δασείας ὀφρεῖς του. Δὲν εἶπε λέξιν, ἀλλ' ὅμως μ' ἐτάραξε τὸ βλέμμα ἐκεῖνο, — ἴσως διότι ἐπεξήγουν τὴν σημασίαν του τὰ ἐκφραστικώτερα βλέμματα τῶν περὶ ἐμὲ ὁπλιτῶν. Τὰ ἐνδύματά των οὐδὲν εἶχον τὸ κοινὸν πρὸς τὴν λαμπρότητα τῆς περιβολῆς μου.

Παρετήρουν τὸν ἀρχηγὸν ἐνῷ ἀνεγίνωσκε τὴν ἐπιστολήν. Κανὲν διακριτικὸν σημεῖον δὲν τὸν ἐξεχώριζεν ἀπὸ τὰ παλληκάρια του. Ὡς ἐκεῖνοι, ἐφόρει καὶ αὐτὸς τὴν ζωγραφικὴν ἐγχώριον ἐνδυμασίαν, ἥτις οὔτε νέα ἦτο, οὔτε ὑπερμέτρως καθαρά, ἐνῷ ἡ στίλβουσα στολή μου...

Ἐν τούτοις ἀνεγίνωσκεν ὁ καπετάνιος τὴν ἐπιστολήν, ὅλοι δὲ γύρω ἵσταντο σιωπῶντες. Ἡ στάσις των, αὐτὴ καὶ μόνη, καὶ ἡ σιωπή των ἐμαρτύρουν τὸ σέβας καὶ τὴν ὑποταγὴν των πρὸς τὸν ἀρχηγόν. Ἦτο μεγαλόσχημος, νευρώδης καὶ εὔκαμπτος. Ὁ λευκός του μύσταξ καὶ αἱ ρυτίδες τοῦ ἡλιοκαοῦς μετώπου του ἦσαν ἐνδείξεις τραναὶ τῆς προβεβηκυίας ἡλικίας του, ἀλλὰ τὸ παράστημα καὶ αἱ κινήσεις του ἦσαν ἀνδρὸς νέου ἔτι καὶ ἀκμαίου. Οἱ ζωηροὶ ὀφθαλμοί του ἔλαμπον ὑπὸ τὰς ψαρὰς ὀφρῦς του. Ἐπερίμενον μὲ αἴσθημα ὄχι ἀνόμοιον φόβου τὴν στιγμήν,

ὅτε ἤθελε καὶ πάλιν στηλώσει τὸ βλέμμα του ἐπ' ἐμοῦ, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς.

Τὴν ἀνέγνωσεν ἐπὶ τέλους καὶ ἔστρεψε πρὸς ἐμὲ τὸ βλέμμα, ἀλλὰ βλέμμα ἥμερον καὶ φιλικόν, μὲ μειδίαμα εἰς τὰ χείλη.

— Καλῶς ἦλθες, μοῦ εἶπε. Ὁ θεῖος σου μοῦ γράφει ὅτι δὲν σοῦ λείπει ὄρεξις νὰ κακοπεράσῃς μαζί μας.

Ἀπεκρίθην φράσεις τινας ἐκ τῶν τετριμμένων περὶ βωμοῦ τῆς πατρίδος, περὶ τελευταίας σταγόνος τοῦ αἵματός μου, καὶ τὰ παρόμοια. Λόγια, λόγια! Ἀλλά, καίτοι φέρων στολὴν ἀξιωματικοῦ, ἤμην διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ δικηγόρος μάλιστα — ἔστω καὶ ἄνευ πελατῶν.

Ὁ ἀρχηγὸς μὲ ἄφησε νὰ τελειώσω τὸ λογίδριόν μου.

— Βαστᾷς 'ς τὰ πόδια, μὲ ἠρώτησεν ἀφοῦ ἐτελείωσα. Καὶ χωρὶς νὰ περιμένῃ τὴν ἀπάντησίν μου: Ὅσον διὰ τὴν στολήν σου, ἐξηκολούθησε, θὰ γείνῃ κουρέλια προτοῦ γυρίσῃς νὰ ἰδῇς!

Ἡτοιμαζόμην νὰ εἴπω ὅτι προθύμως θὰ ἐνδυθῶ ὡς τοὺς ἄλλους συστρατιώτας κ' ἐγώ, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασα.

— Σὲ διορίζω ὑπασπιστήν μου, ἐπρόσθεσεν.

Ἐχαιρέτησα στρατιωτικῶς, ὡσὰν νὰ ἐχαιρέτων τὸν φαλαγγάρχην εἰς τὴν πρὸ τοῦ Πανεπιστημίου πλατεῖαν. Ἐχάρην ἐνδομύχως διὰ τὸν διορισμόν μου, ἐδίσταζα δὲ κατ' ἐμαυτόν, εἰς τί νὰ τὸν ἀποδώσω: Εἰς τὸν φαλαγγιτικὸν βαθμόν μου, ἢ εἰς τὰς συστάσεις τοῦ θείου μου;

— Παιδιά, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀρχηγὸς μὲ φωνὴν σοβαρωτέραν, πάρετε τὸν ὑπασπιστὴν νὰ ἡσυχάσῃ ὀλίγον, διότι τὸ ἀπόγευμα... θὲς νὰ ἐξεύρει.

Τὰ παιδιὰ μὲ περιεκύκλωσαν φιλοφρόνως καὶ μὲ ὡδήγησαν εἰς καλύβην ἐκεῖ πλησίον, ὅπου μὲ ὑπεδέχθη μητρικῶς γραῖα χωρική. Ἤμην κατάκοπος, δὲν εἶχα κοιμηθῇ ὅλην τὴν νύκτα ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου. Ἀφῆκα ἐντὸς τῆς καλύβης τὸν σάκκον καὶ τὸ ὅπλον μου καὶ ἐξηπλώθην ὑπὸ τὴν σκιὰν ἐλαίας.

Ἐκοιμώμην βαρέως ὅτε ἠσθάνθην τὸν βραχίονά μου σειόμενον ἐλαφρῶς. Ἤνοιξα τοὺς ὀφθαλμοὺς μὴ ἐνθυμούμενος ποῦ εὑρίσκομαι. Γονατιστὸς ἐνώπιόν μου ὁ Μίρτος, ὁ μόνος ἐκ τῶν νησιωτῶν τοῦ ὁποίου ἐγνώριζα ἤδη τὸ ὄνομα, ἐμειδίᾳ σείων ἀκόμη τὸν βραχίονά μου. Δὲν ἠξεύρω πῶς καὶ διατί ἐφιλιώθημεν ἀμέσως καὶ διὰ μιᾶς μετὰ τοῦ Μίρτου. Αὐτὸς προπορευόμενος τῶν συντρόφων του μὲ εἶχεν ὁδηγήσει εἰς τὴν καλύβην, μοῦ εἶχε προμηθεύσει λιτὸν πρόγευμα, μοῦ εἶχε δείξει τὸ ὁμαλώτερον ἔδαφος ὑπὸ τὴν σκιερωτέραν ἐλαίαν, μοῦ εἶπε τὸ ὄνομά του καὶ ἐρωτήσας ἔμαθε τὸ ἰδικόν μου, ἐν ὀλίγοις, μ' ἔλαβε τρόπον τινά, ὑπὸ τὴν προστασίαν του. Ἐφαίνετο εἰκοσαετὴς μόλις, ἐνῷ ἐγὼ ἤμην κατὰ πέντε ἔτη πρεσβύτερος, — ἦτο ἁπλοῦς στρατιώτης, ἐγὼ δὲ ἀνθυπολοχαγὸς καὶ ὑπασπιστὴς τοῦ ἀρχηγοῦ, — δὲν εἶχε ποτὲ ἀποδημήσει τῆς νήσου του, ἐνῷ ἐγὼ ἠρχόμην ἐξ Ἀθηνῶν καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον· ἀλλ' ὅμως ἀντὶ τοῦ νὰ τὸν θεωρήσω ἢ μεταχειρισθῶ ὡς ὑποδεέστερον, εἰλκύσθην ἐκ τῆς πρώτης στιγμῆς πρὸς αὐτόν, ὡς ἐξ ἀδελφικοῦ αἰσθήματος. Μ' ἐγοήτευεν ἡ ἀφέλεια καὶ ἡ ἀγαθότης του.

— Κύριε Γεωργάκη, μοῦ εἶπε μειδιῶν, διαταγὴ τοῦ ἀρχηγοῦ· θὰ κινήσωμεν τώρα εὐθύς.

— Διὰ ποῦ;

— Δὲν μᾶς τὸ εἶπεν ἀκόμη.

Ἠγέρθην ἀμέσως καὶ ἐπορεύθημεν πρὸς τὴν καλύβην. Τὸ χωρίον ἦτο εἰς κίνησιν. Αἱ γυναῖκες εἰς τὰς θύρας τῶν οἰκίσκων ἀπεχαιρέτων τὰ παλληκάρια, βαδίζοντα ἀτάκτως τὸ ὅπλον ἐπ' ὤμου. Ἐντὸς τῆς ζώνης, μεταξὺ τῶν πιστολίων καὶ τῆς μαχαίρας των, ἔφερον τὰ ὀλίγα ἐφόδιά των. Ἐνόμισα καλὸν νὰ τοὺς μιμηθῶ, κατὰ τοῦτο τοὐλάχιστον, καὶ μετὰ βραχὺ μετὰ τοῦ Μίρτου συμβούλιον ἀφῆκα τὸν σάκκον μου εἰς τὰς χεῖρας τῆς γραίας χωρικῆς καί, προμηθευθεὶς ζώνην ἐγχώριον, τὴν ἔδεσα περὶ τὴν στολήν μου καὶ ἔκρυψα εἰς τὰς πτυχάς της, παρὰ τὸ πολύκροτόν μου, ὀλίγον καπνὸν καὶ τέσσαρα πέντε παξιμάδια. Ὁ Μίρτος μοῦ ἔδειξε τὴν διεύθυνσιν πρὸς τὴν συνάθροισιν τοῦ σώματος, καὶ ἀνελήφθη.

Ἅμα ἐξελθὼν τοῦ χωρίου εἶδον τὸν ἀρχηγόν. Ἐκάθητο εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας ἑνὸς ἀνεμομύλου, τοῦ μόνου ἐκεῖ, ἀργοῦντος κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν. Κατὰ γῆς πλησίον του ἐκάθητο νεανὶς νησιώτης. Ὁ ἄνθρωπος ἐφαίνοντο ὅτι ἦλθε δρομαῖος μακρόθεν. Ἦτο κατακόκκινος, ἐκράτει τὸ φέσι σου εἰς τὴν μίαν χεῖρα καὶ μὲ τὴν ἄλλην ἔτριβε τὴν κάθυγρον ἔτι κόμην του. Προφανῶς αὐτὸς ἔφερε τὴν ἀγγελίαν, κατὰ συνέπειαν τῆς ὁποίας ἀνεχωροῦμεν. Οἱ ἡμίσεις περίπου τοῦ σώματος εἶχον κινήσει προπορευόμενοι, οἱ λοιποὶ ἐπερίμενον τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχηγοῦ περὶ τὸν μύλον. Ἐπλησίαζα ὅτε ὁ ἀρχηγὸς ἠγέρθη. Ἠγέρθη καὶ ὁ ἄλλος, ἡ δὲ στάσις του ἐμαρτύρει ὅτι ἦτο ἕτοιμος νὰ διανύσῃ καὶ πάλιν ὅσον δρόμον διέτρεξεν ἤδη ἐρχόμενος πρὸς ἡμᾶς.

— Μᾶς ἔφερες τύχην, εἶπεν ὁ ἀρχηγὸς ἀποτεινόμενος πρὸς ἐμέ. Ἀκόμη δὲν ἦλθες καὶ θὰ ἰδῇς νὰ πέσῃ τουφέκι.

— Ἰδική μου ἡ τύχη, ἀρχηγέ, ἀπεκρίθην.

— Αὐτὸ θὰ φανῇ, ἂν εἶναι. Ἐμπρὸς λοιπόν! Ὑπασπιστά, νὰ μείνῃς ὀπισθοφυλακή.

Ἐχαιρέτησα στρατιωτικῶς καὶ πάλιν, ἀποσὼν ὀλίγον διατί ἐτασσόμην ὀπίσω, καὶ μὲ τὸ ξίφος γυμνὸν ἔμεινα παρὰ τὸν μύλον, ἐνῷ διέβαινον ἔμπροσθέν μου οἱ στρατιῶται, ἀκολουθοῦντες τὸν ἀρχηγόν. Τοὺς ἐμέτρησα, ἦσαν ἑξήκοντα. Ἄλλοι τόσοι περίπου ἦσαν οἱ προπορευθέντες.

Ἀλλ' ὁ Μίρτος δὲν ἦτο μεταξὺ τῶν ἑξήκοντα. Ἐπερίμενα νὰ τὸν ἴδω ἐρχόμενον, ἀλλὰ δὲν ἐφαίνετο καὶ εἶχον ἤδη διέλθει ὅλοι οἱ ὁπλῖται. Ἤμην ὄρθιος παραπλεύρως τοῦ μύλου. Ἀπέναντί μου, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν, ἦσαν δύο οἰκίσκοι, οἱ τελευταῖοι τοῦ χωρίου. Ἐνθυμοῦμαι, — τοῦ ἑνὸς ἐξ αὐτῶν ἡ θύρα καὶ τὰ παράθυρα ἦσαν κλειστά· εἰς τὸ κατώφλιον τῆς ἀνοικτῆς θύρας τοῦ ἄλλου ἐκάθητο χωρικὸς ὑπέργηρως, μὲ κατάλευκον γενειάδα. Ἐφαίνετο τυφλός... Μεταξὺ τῶν οἰκίσκων ὑπῆρχε διάστημα κενόν, διὰ τοῦ ὁποίου ἐφαίνετο ὄπισθεν πυκνὸς ἐλαιών. Ἔξαφνα, εἰς τὰ βάθη ἐκεῖ, ἀναμέσον τῶν δένδρων εἶδα προχωρούσας βραδέως δύο μορφὰς συνεσφιγμένας. Ἀνεγώρισα μακρόθεν τοῦ Μίρτου τὸ ἀνάστημα. Ἐκράτει τὸ ὅπλον εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, καὶ διὰ τοῦ δεξιοῦ βραχίονος ἐκράτει ἐνηγκαλισμένην γυναῖκα στηρίζουσαν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου του. Ἔστρεφε πρὸς τὴν σύντροφόν του τὸ κεκλιμένον πρόσωπον, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ μὲ ἴδῃ. Ἀλλ' ἐφαίνοντο τόσον προσηλωμένοι ἀμοιβαίως, ὥστε καὶ ἂν ἐστρέφοντο πρὸς ἐμὲ δὲν θὰ μ' ἔβλεπον ἴσως. Ὄπισθεν ἑνὸς κορμοῦ ἐστάθησαν καὶ οἱ δύο. Ὦ! ἐκεῖ ἀντηλλάσσετο μυστικῶς ὁ μακρός, γλυκύς, — γλυκὺς καὶ πικρὸς ἀσπασμὸς τοῦ ἀποχωρισμοῦ. Ἐπὶ τέλους αἱ δύο μορφαὶ προέβαλον πέραν τοῦ κορμοῦ. Εἷς ἔτι ἀσπασμός, καὶ ἡ νέα φέρουσα τὴν ποδιὰν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν της ἐκρύβη καὶ πάλιν ὄπισθεν τοῦ κορμοῦ Ὁ Μίρτος κατῆλθε πρὸς ἐμέ, τρέχων ἀνὰ μέσον τῶν δύο οἰκίσκων.

Ἐννόησεν ἄρά γε ὁ Μίρτος ὅτι εἶχα ἴδει τὸν ἀποχαιρετισμόν των; Τὸ πρόσωπόν του ἐξέφραζε τὴν συγκίνησιν ἡ ὁποία τὸν κατεῖχε. Δὲν εἶπε λέξιν. Ἀλλὰ κ' ἐγὼ οὔτε διὰ νεύματος οἱουδήποτε οὔτε δι' ὑπαινιγμοῦ ὑπέδειξα ὅτι εἶχα ἀνακαλύψει τὸ μυστικόν του. Τί ἱερώτερον τοῦ πρώτου ἀγνοῦ νεανικοῦ ἔρωτος! Ἐνῷ ἔβλεπα τοὺς δύο ἐκείνους ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν δένδρων, ἡ ψυχή μου ἀνέτρεχεν ὀπίσω εἰς ἄλλην σκηνὴν παρομοίαν. Ἀνεπόλουν τοὺς πρώτους παλμοὺς τῆς καρδίας μου. Καὶ οἱ δύο δὲν εἴχομεν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὄρεξιν δι' ὁμιλίας· ἠκολουθήσαμεν σιωπῶντες τοὺς τελευταίους στρατιώτας τῆς ὀπισθοφυλακῆς.

—

Ἦτο ἡμέρα ὡραία. Ὁ δροσερὸς ἄνεμος ἐμετρίαζεν ἐκεῖ, ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων, τὴν θέρμην τοῦ θερινοῦ ἡλίου. Κατ' ἀρχὰς ἡ ἀτραπὸς ἠκολούθει τὴν ὀρθὴν βουνοῦ κατωφερεῖς, ἀπολήγοντος καθέτως πρὸς τὴν θάλασσαν. Πεῦκα πυκνὰ ἐκατέρωθεν, ἀναδίδοντα τὸ ὑγιεινὸν ἄρωμά των, ἐψιθύριζον ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου. Τὰ πεῦκα, βαθμηδὸν ἀραιούμενα, ἔπαυσαν ὁλοτελῶς μετά τινα ὥραν καὶ ἡ ἀτραπός, στρέφουσα πρὸς τὰ δεξιά, παρηκολούθει ἐκεῖθεν τὴν παραλίαν ἐπὶ βράχων γυμνῶν. Οἱ βράχοι ἦσαν τόσον ἀπόκρημνοι καὶ εἰς τόσον ὕψος ὑπεράνω τῆς θαλάσσης, ὥστε ἡ προσοχή μου ὁλόκληρος συνεκεντροῦτο εἰς τὸ πῶς νὰ μὴ ὀλισθήσω καὶ κατακρημνισθῶ. Μοῦ ἀφήρει ἡ τοιαύτη προσοχὴ καὶ τὴν τέρψιν τῆς ὡραίας ἐκεῖθεν θέας. Ἦτο δὲ πράγματι ὡραία ἡ θέα ἐπὶ τῆς ἀπεράντου θαλάσσης ἐξ ἑνός, καὶ ἐξ ἄλλου ἐπὶ τῶν βουνῶν τῶν περικλειόντων τὴν στενὴν κοιλάδα, πρὸς τὴν ὁποίαν κατεβαίνομεν.

Ὁ Μίρτος ἐβάδιζε πλησίον μου. Ἡ σιωπή μας εἶχε λυθῆ ἐπὶ τέλους, ἀλλ' ἡ συνδιάλεξις δὲν διεξήγετο μετὰ πολλῆς ζωηρότητος ἑκατέρωθεν, ἄλλως δὲν ἦτο καὶ εὔκολος ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ ἐδάφους. Περιωρίζετο κυρίως εἰς ἐρωταποκρίσεις περὶ τῶν μερῶν, τὰ ὁποῖα διηρχόμεθα, καὶ περὶ ἐπεισοδίων πολεμικῶν συνεχομένων μετ' αὐτῶν. Περὶ ἀναμνήσεων τρυφερῶν καὶ ἀποχαιρετισμῶν ἐρωτικῶν οὔτε λόγος.

Εἰς νέαν καμπὴν τῆς ἀτραποῦ ἡ κατάβασις ἔγεινεν ἀποτομωτέρα καὶ ὁ Μίρτος μοῦ ἔδειξε κάτω, παρὰ τὸν αἰγιαλόν, μικρὸν ἐρημοκλήσιον λευκάζον ἀναμέσον τῶν δένδρων, μοῦ ἀνήγγειλε δὲ ὅτι ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν δένδρων ἐκείνων θὰ εὕρωμεν πηγὴν δροσερά. Ἄγγελμα εὐφρόσυνον καὶ χαροποιόν! Ἐδίψων φοβερά! Τὸ παστὸν χοιρινὸν κρέας, τὸ ὁποῖον εἶχα φάγει τὸ πρωΐ εἰς τὴν καλύβην, καὶ τὰ παξιμάδια μου τὰ καταβροχθισθέντα καθ' ὁδόν, ἦσαν αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἱκανὰ πρὸς ἀνάπτυξιν δίψης, μοῦ τὴν ἐξηρέθισαν δ' ἔτι μᾶλλον ὁ μακρὸς δρόμος καὶ ὁ ἥλιος, ὅστις δὲν εἶχεν εἰσέτι κρυβῆ ὄπισθεν τῶν ἀπέναντι βουνῶν. Ἀντεῖχα εἰσέτι εἰς τὸν κάματον, ἀλλ' ἡ δίψα μ' ἐβασάνιζεν. Ἐνόμιζα ὅτι θὰ τὴν διασκεδάσω καπνίζων, ἀλλὰ δὲν ἀντικαθιστᾷ ὁ καπνὸς τὸ νερόν. Μὲ ηὔφρανεν ἡ προσδοκία ὅτι θὰ δροσισθῶ κάτω ἐκεῖ ὑπὸ τὰ δένδρα, πρὸς τὰ ὁποῖα ἐπλησιάζομεν. Ἄνωθεν ἔβλεπα ὁλόκληρον τὸ σῶμα μας καταβαῖνον ὀφιοειδῶς πρὸς τὸν αἰγιαλόν. Οἱ πρῶτοι τῶν προπορευομένων προσήγγιζον εἰς τὴν στενὴν ἐπίπεδον κοιλάδα. Ὀλίγα ἔτι λεπτὰ καὶ θὰ εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν δένδρων. Ἡ πηγὴ δὲν ἦτο φόβος νὰ στερεύσῃ, ὁ Μίρτος μὲ καθησύχασεν ὡς πρὸς τοῦτο· ἔτρεχεν ἀφθόνως καὶ διαρκῶς. Ἀπήλαυα ἐκ τῶν προτέρων τὴν προσδοκουμένην τέρψιν τῆς ἀναψυχῆς κάτω ἐκεῖ, παρὰ τὴν πηγὴν ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν δένδρων.

Αἴφνης ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ ἀπέναντι καταρύτου βουνοῦ τρεῖς ἄνδρες ἐφάνησαν τρέχοντες πρὸς ἡμᾶς διὰ τῆς κοιλάδος. Ἐκίνουν τὰς χεῖρας καὶ ἐφώναζον. Ἤκουα τὰς φωνάς των, ἀλλὰ δὲν διέκοινα τί λέγουν. Οἱ πρῶτοι ἐκ τοῦ σώματός μας ἔτρεξαν πρὸς συνάντησίν των. Ὁλόκληρος ἡ μακρά μας στήλη ἐπέσπευσε τὸ βῆμα διὰ τῶν ἐλιγ-

μῶν τῆς κρημνώδους ἀτραποῦ, καὶ ἐβάδιζα σπεύδων κ' ἐγὼ τελευταῖος μετὰ τοῦ Μίρτου.

— Τί συμβαίνει, τὸν ἠρώτησα.

— Κάτι τρέχει, ἀπεκρίθη λακωνικῶς.

Τὸ ἔβλεπα κ' ἐγὼ ὅτι κάτι τρέχει, ἀλλὰ τί; Δὲν ἦτο καιρὸς ἐπεξηγήσεων ἐνῷ ἐβαδίζομεν τροχάδην πηδῶντες ἐπὶ τῶν βράχων, ἄλλως δὲ ἦτο πρόδηλον ὅτι δὲν ἐκέρδιζα πολὺ ἐσωτῶν πρὸ τοῦ φθάσωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἔτι φθάσωμεν εἶδα τοὺς πρὸ ἡμῶν ἀριχθέντας εἰς κίνησιν πάλιν. Ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ ἀνέβαινε ἤδη πρὸς τὸ ἀπέναντι βουνὸν καὶ ἀνέβαινε μετὰ βίας. Ἡ πρώτη μου σκέψις ἦτο ὅτι δὲν ἔλαβον ἐκεῖνοι καιρὸν ν' ἀναπνεύσωσι. Μὴ πάθωμεν τὸ αὐτὸ καὶ ἡμεῖς; Καὶ τότε; Οὔτε ἀναψυχή, οὔτε ἀνάπαυσις, οὔτε νερὸν ἐκ τῆς πηγῆς! Καὶ ἐδίψων, ὤ! πῶς ἐδίψων.

Ὅτε καὶ ἡμεῖς τελευταῖοι ἐφθάσαμεν τρέχοντες ὑπὸ τὰ δένδρα, ὁ ἀρχηγὸς ὄρθιος ἔμπροσθεν τῆς πύλης τῆς ἐκκλησίας συνωμίλει μυστικῶς μὲ τοὺς τρεῖς νεοελθόντας. Ἐκ τῶν χειρονομιῶν του ἐφαίνετο ὅτι τοὺς ὡδήγει πόθεν καὶ πῶς καὶ ποῦ νὰ διευθυνθῶσιν. Οἱ τρεῖς (ἄνευ στρατιωτικῶν χαιρετισμῶν) ἀνεχώρησαν δρομαῖοι διὰ τοῦ μέσου τῆς κοιλάδος, ἐνῷ ἡ ἐμπροσθοφυλακή μας ἀνέβαινε τὸ βουνὸν παραλλήλως πρὸς τὴν παραλίαν. Τὸ τί τρέχει δὲν ἠδυνήθην καὶ τότε νὰ τὸ ἐννοήσω.

Ὁ καπετάνιος ἐστράφη πρὸς ἡμᾶς.

— Παιδιά, ἐφώναξε διὰ φωνῆς βροντώδους, ἐνῷ οἱ στρατιῶται προχωροῦντες συνεσφίγγοντο περὶ αὐτὸν ἡμικυκλικῶς. Παιδιά, ἂν δὲν τρέξωμεν θὰ μᾶς πιάσῃ ὁ ἐχθρὸς τὰ στενά. Ἐμπρός, παιδιά! Θὰ ξεδιψάσετε 'ς τὸ ποτάμι ἐκεῖ. Ἐμπρός!

Καὶ ἐξεκίνησεν ἀμέσως. Τὸν ἠκολουθήσαμεν ρυθμίζοντες τὸ βῆμα κατὰ τὸ ἰδικόν του. Δὲν ἐγνώριζα περὶ τίνων στενῶν πρόκειται. Ἀλλ' ὁ καπετάνιος ἀπετείνετο πρὸς τοὺς νησιώτας του, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶχον ἀνάγκην ἐπεξηγήσεων διὰ νὰ τὸν ἐννοήσωσιν. Ἐν μόνον ἐγὼ ἐπρόφθασα νὰ ἐννοήσω, ὅτι θὰ εὕρωμεν ἐκεῖ ποταμόν. Ἐκ δὲ τῆς ταχύτητος τῆς πορείας ὑπέθεσα ὅτι ἡ ὑπόσχεσις τοῦ ἀρχηγοῦ θὰ ἐκπληρωθῇ ἐντὸς ὀλίγου, μετὰ δρόμον ὄχι μακρόν. Ἐμπρὸς λοιπὸν κ' ἐγώ! Ἔστρεψα ὀλίγον τὰ βλέμματα ἀριστερὰ καὶ δεξιά, διὰ νὰ ἴδω τοὐλάχιστον τὴν πηγὴν ὅπου ἤλπιζον νὰ δροσισθῶ, ἀλλὰ δὲν τὴν εἶδα. Ἔκειτο, φαίνεται, ὄπισθεν τῆς ἐκκλησίας. Ὑπομονή! Θ' ἀποζημιωθῶ εἰς τὸ ποτάμι μετ' ὀλίγον. Ἐμπρός!

Τὸ τί σημαίνει ἡ λέξις κούρασις, τὸ ἠσθάνθην, καθ' ὅλην τοῦ πράγματος τὴν ἔκτασιν, κατὰ τὴν ἀνάβασιν τοῦ βουνοῦ ἐκείνου. Οἱ ἄλλοι ἐβάδιζον ὅλοι ἀκμαῖοι, ὡσὰν νὰ εἶχε τότε μόνον ἀρχίσει ἡ πορεία. Ἤρκει νὰ ὑψώσω τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ τοὺς ἴδω ἀναβαίνοντας, ἐλαφροὺς ὅλους καὶ ζωηρούς. Καὶ χωρὶς νὰ ὑψώσω τὴν κεφαλήν, ἔβλεπα τανυομένας τὰς εὐρώστους κνήμας τῶν ἀμέσως πρὸ ἐμοῦ βαδιζόντων. Ἐτάνυον κ' ἐγὼ τὰς ἰδικάς μου, ἀλλὰ τὸ βουνὸν μοῦ ἐφαίνετο ἀτελείωτον. Μ' ἐκέντα πρὸς τὰ ἐμπρὸς αἴσθημα φιλοτιμίας. Μοῦ ἤρχετο ποῦ καὶ ποῦ εἰς τὸν νοῦν ἡ σκέψις: μὴ ὁ ἀρχηγὸς μ' ἔταξεν εἰς τὴν ὀπισθοφυλακήν, προνοήσας ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶ ν' ἀνθέξω εἰς τὸν κόπον τῆς πορείας. Ἀλλὰ πῶς νὰ μείνω ὀπίσω ἐνῷ οἱ ἄλλοι ἐπήγαινον ἐμπρός; ἠσχυνόμην νὰ φανῶ ἀσθενέστερός των. Ὁ Μίρτος μόνος εὑρίσκετο ὄπισθέν μου. Δὲν ἐφαίνετο κουρασμένος ἐκεῖνος, ἀλλ' ἔμενε πάντοτε τελευταῖος. Μὴ μοῦ τὸν ἔταξε καὶ αὐτὸν ὁ καπετάνιος ἐπίτηδες ὡς ἐπίκουρον,—ὑπασπιστὴν τοῦ ὑπασπιστοῦ!

Καθόσον ἀνέβαινον ἠσθανόμην τὰς δυνάμεις μου ἐκλειπούσας. Μετὰ τὴν κακοπάθειαν τῆς νυκτὸς εἶχα ἤδη περιπατήσει ἐπὶ τέσσαρας ὥρας. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι μέχρι τῆς ἐκκλησίας κατεβαίνομεν, ἀλλὰ μὴ καὶ ὁ κατήφορος δὲν καταπονεῖ τὰς κνήμας; Δὲν εἶχα φάγει τίποτε θρεπτικὸν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, δὲν εἶχα πίει,— τοῦτο πρὸ πάντων ἦτο τὸ δεινόν,—δὲν εἶχα πίει. Μοῦ ἔκαιεν ὁ λάρυγξ, ἡ γλῶσσά μου ἦτο ξηρά, καὶ μὲ περιέρρεεν ὁ ἱδρώς, καὶ ἐβάδιζα ἀσθμαίνων, καὶ ἐκυρίευε τὴν ψυχήν μου ἡ ἐπιθυμία νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τέρμα τοῦ δρόμου. Ἐφανταζόμην ὅτι ἐκ τῆς κορυφῆς ἡ κατάβασις εἰς τὸν ποταμὸν θὰ ἦτο ταχεῖα καὶ εὔκολος καὶ ἤλπιζον ὅτι τέρμα τῆς πορείας θὰ ἦτο ἡ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ ἐκείνου. Ἀλλ' ἡ κορυφὴ δὲν ἐφαίνετο. Ἐλησμόνουν κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην καὶ ἐπανάστασιν καὶ ἐχθροὺς καὶ βωμὸν τῆς πατρίδος, δὲν μὲ ἔμελλε οὔτε διὰ τὸν Μίρτον, οὔτε διὰ τοὺς ἔρωτάς του. Ἓν μόνον ἐσκεπτόμην: πότε θὰ εὕρω ὑπὸ τοὺς πόδας μου ἔδαφος ὁμαλὸν καὶ πότε θὰ ἴδω ἐκ τῆς κορυφῆς τὸν ποταμόν, ὅπου ὁ ἀρχηγὸς μᾶς ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ξεδιψάσωμεν.

Ἐπὶ τέλους ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κορυφήν.

Δὲν εἶχεν εἰσέτι παύσει ἡ ἀνάβασις, ὅτε ἀντήχησαν δύο τρεῖς τουφεκισμοὶ πλησίον ἐκεῖ καὶ φωναὶ συγχρόνως ἄγριαι, καὶ πάλιν τουφεκισμοὶ πυκνότεροι καὶ κραυγαί,—ταὐτοχρόνως δὲ, ἀλλ' ἐξ ἀποστάσεως μεγαλειτέρας, ἄλλαι φωναὶ καὶ ἄλλοι τουφεκισμοί.

— Πόλεμος, πόλεμος, ἀνέκραξεν ὁ Μίρτος, καὶ ταχύνας τὸ βῆμα ἔτρεξε πρὸ ἐμοῦ.

Τὸν ἠκολούθησα τρέχων κ' ἐγώ.

Πρώτην τότε φορὰν ἤκουα πυροβολισμοὺς εἰς μάχην. Ἐγνώριζα ὅτι οἱ πολεμισταί μας, καθὼς οἱ ἥρωες τοῦ Ὁμήρου, ἀντήλλασσον ὕβρεις προτοῦ ἔλθουν εἰς χεῖρας, ἀλλὰ δὲν ἐφανταζόμην πόσον αἱ τοιαῦται βροντώδεις προκλήσεις ἐξάπτουν τὰ πάθη καὶ ἀνάπτουν τὸ αἷμα. Μὲ κατέλαβε κ' ἐμὲ ὁ ἐνθουσιασμός, ὁ κατέχων τοὺς ἐκεῖ μαχομένους. Ἐλησμόνησα διὰ μιᾶς τὸν κάματόν μου καὶ ἔτρεχα κ' ἐγὼ ἀνὰ μέσον τῶν πεύκων, τὰ ὁποῖα μ' ἐμπόδιζον νὰ ἴδω πόθεν ἔπιπτον οἱ τουφεκισμοί, καὶ ἐκραύγαζα κ' ἐγὼ κραυγὰς ἀνάρθρους καὶ ἀγρίας.

Τὸ βουνὸν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εὑρισκόμεθα, ἐχωρίζετο ἐκ τοῦ ἀπέναντι βουνοῦ διὰ φάραγγος βαθυτάτης καὶ στενῆς, τόσον πολὺ στενῆς πρὸς τὰ ἐνδότερα, ὥστε κάτω εἰς τὸ βάθος της δὲν ὑπάρχει πάντοτε ἐκατέρωθεν τοῦ ποταμοῦ, ὅστις τὴν διατρέχει, χῶρος ἱκανὸς διὰ τὴν ἀτραπόν, καὶ οἱ διαβάται ἀναγκάζονται, ἐν ἐλλείψει γεφύρας, νὰ ἀκολουθῶσι συχνάκις τὸν δρόμον των ἐντὸς τῆς κοίτης αὐτῆς τοῦ ποταμοῦ. Εἰς τὰ ἄκρα της ὅμως πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης, ἐκεῖ δηλαδὴ ὅπου εὑρισκόμεθα, ἡ φάραγξ εὐρύνεται, λαμβάνουσα διαστάσεις στενῆς κοιλάδος· ἡ φάραγξ αὕτη εἶναι ἡ κλεὶς τῆς ὀρεινῆς ἐπαρχίας τῆς νήσου, ἡ δὲ κατάληψίς της ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ἤθελεν εἶναι τραῦμα καίριον, ἴσως θανατηφόρον. Κατὰ τοῦ κινδύνου τούτου ἠμυνόμεθα. Ἡ ληφθεῖσα τὸ πρωῒ πληροφορία ἦτο ὅτι στόλος ἐχθρικὸς ἐφάνη πλέων πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς νήσου. Οἱ τρεῖς ἀγγελιαφόροι εἰς τὸ ἐρημοκκλήσιον ἔφερον τὴν εἴδησιν τοῦ ἀποβιβασμοῦ σώματος ἐχθρικοῦ. Εὐτυχῶς ἐπροφθάσαμεν νὰ καταλάβωμεν ἡμεῖς τὸ ἀριστερόθεν βουνόν, ἀλλὰ τὸ δεξιόθεν κατείχετο ἤδη ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Διὰ νὰ τὸν ἐκδιώξωμεν ἐκεῖθεν ἀπῃτεῖτο νὰ προσβληθῇ καὶ ἐξ ὄπισθεν. Ἐν τούτοις ἡ ἔγκαιρος ἄφιξίς μας ἀπεσόβει τὸν ἄμεσον κίνδυνον. Ἡ στρατηγικὴ αὕτη ἐξήγησις ἦτο, νομίζω, ἀναγκαία ὅπως ἐννοήσωσι τὰ διατρέξαντα ὅσοι τῶν νομομαθῶν συναδέλφων μου, τῶν ἐχόντων ἢ μὴ φαλαγγιτικὰς παραδόσεις, ἀναγνώσωσι τὰς σελίδας ταύτας, δελεασθέντες ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς των.

—

Πῶς εὑρέθην κ' ἐγὼ εἰς τὴν πρώτην σειρὰν τῶν πολεμιστῶν, ἐπὶ πόσην ὥραν ἔμεινα γεμίζων καὶ κενόνων τὸ ὅπλον μου, εἶναι ἀδύνατον νὰ τὰ ἐνθυμηθῶ ἀκριβῶς. Ἐκεῖ, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ βουνοῦ, βράχοι ἐσπαρμένοι ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ ὀροπεδίου μετεσχημάτιζον αὐτὸ εἰς εἶδος φρουρίου κυκλωπείου. Αἱ ὑπερμεγέθεις πέτραι ἐχρησίμευον ὡς προμαχῶνες ἢ μετερίζια. Ὄπισθεν αὐτῶν προφυλαττόμενοι οἱ πολεμισταὶ ἐγέμιζον τὰ ὅπλα καὶ ἔπειτα προβάλλοντες τὴν κεφαλὴν ἐτουφέκιζον. Τὸ ἀπέναντι ὕψωμα δὲν εἶχε βράχους, ἀλλὰ τὰ δένδρα ἐκεῖ ἦσαν πυκνότερα, καὶ ὄπισθεν αὐτῶν ἐπροφυλάττοντο οἱ ἀντίπαλοί μας. Ὅλα ταῦτα μένουν εἰς τὴν μνήμην μου, ὡς ἀνάμνησις ὀνείρου. Ἐν μόνον ἐνθυμοῦμαι ζωηρῶς: τὸν ποταμὸν κάτω εἰς τὴν κοιλάδα. Τὸν ἔβλεπα πλαγίως ὄπισθεν τοῦ βράχου ὅστις μ' ἐπροφύλαττε. Ἔτρεχον τὰ νερά του, ἀφρίζοντα ὅπου τὸ ρεῦμα εὕρισκε πρόσκομμα ἐπὶ τῆς βραχώδους κοίτης. Ἡ θέα των μ' ἐταντάλιζε. Εἰς ἐκεῖνα προσήλωνα τὰ βλέμματα καὶ γεμίζων καὶ κενόνων τὸ ὅπλον, τὸν νοῦν μου εἶχα διαρκῶς ἐκεῖ κάτω. Ἤθελα νὰ καταβῶ, νὰ πίω, νὰ κορέσω τὴν δίψαν μου. Δὲν ἐσκεπτόμην ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι γύρω μου εἶχον βαδίσει ὅσον κ' ἐγὼ χωρὶς ν' ἀναπαυθῶσι. Καὶ οἱ ἄλλοι ἐκραύγαζον πολεμοῦντες, καὶ ἔσχιζον τὰ φυσέκια διὰ τῶν ὀδόντων, καὶ εἶχον τὰ χείλη μαῦρα ἐκ τῆς πυρίτιδος. Ἡ γλῶσσά των θὰ ἦτο ξηρὰ ὡς ἡ ἰδική μου καὶ ὁ λάρυγξ των ἐπίσης φλογισμένος, καὶ ὅμως ἀντεῖχον εἰς τὴν δίψαν ἐκεῖνοι καὶ δὲν ἐζήτουν νὰ καταβῶσι κάτω εἰς τὸ ρεῦμα. Δὲν τὰ ἐσκεπτόμην αὐτά. Δὲν ἐσκεπτόμην τίποτε, παρεκτὸς ὅτι διψῶ. Ἦτο εἶδος παραφροσύνης. Ἤμην ἔξω ἑαυτοῦ. Ἐπὶ τέλους δὲν ἠδυνήθην ν' ἀνθέξω περισσότερον εἰς τὸν πειρασμόν, ὅστις μ' ἐκυρίευε, καὶ στραφεὶς ὀπίσω ἐπλησίασα τὸν ἀρχηγόν.

Ἐκάθητο ὄπισθεν ἑνὸς βράχου ἀτενίζων ὑψηλὰ πρὸς τὸν οὐρανόν, πρὸς τὰ ὄπισθεν τοῦ ἀπέναντι ἡμῶν βουνοῦ. Ἦτο σύνοφρυς. Ἐπρόδιδε ἀνησυχίαν ἡ ἔκφρασις τοῦ βλέμματός του καὶ αἱ σπασμωδικαὶ κινήσεις τῆς ἀριστερᾶς του, διὰ τῆς ὁποίας ἔτιλλε τὰς τρίχας τοῦ μύστακός του, ὡς ἂν ἤθελε νὰ τὰς ἐκριζώσῃ.

Ἔστρεψε πρὸς ἐμὲ τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐὰν ἠδυνάμην κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν νὰ σκεφθῶ τι, ἤθελα ἐννοήσει ὅτι ὁ στρατηγὸς πᾶν ἄλλο εἶχε κατὰ νοῦν ἢ τὰς συστάσεις τοῦ θείου μου.

— Τί θέλεις; ἠρώτησεν ἀνυπομόνως.

— Στρατηγὲ, τὴν ἄδειαν νὰ καταβῶ 'ς τὸ ποτάμι.

— Νὰ κάμῃς τί;

— Διψῶ.

Ὁ καπετάνιος μὲ παρετήρησεν ἀπορῶν. Τὸν ἐξέπληξεν ἆρά γε ἡ αἴτησίς μου, ἢ ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου μου;

— Δὲν εἶναι ἀκόμη ὥρα, εἶπεν ἄνευ ὀργῆς. Πρόσμενε.

— Δὲν ἠμπορῶ νὰ προσμείνω, ἀπεκρίθην ὑψῶν τὴν φωνήν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ γέροντος ἤστραψαν. Ἠγέρθη διὰ μιᾶς καὶ ἡ δεξιά του κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐγχειριδίου εἰς τὴν ζώνην του. Τί θὰ συνέβαινε τότε δὲν τολμῶ οὔτε νὰ τὸ φαντασθῶ. Ἦτο ὀργισμένος ἐκεῖνος κ' ἐγὼ ἤμην ἔξω φρενῶν. Ἀλλ' αἴφνης ἡ φυσιογνωμία του μετεβλήθη. Δὲν ἔβλεπεν ἐμέ. Ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου τὸ βλέμμα του προσηλοῦτο εἰς τὸν οὐρανόν, — προσηλοῦτο μετὰ τόσης ἐντάσεως, ὥστε ἀπορῶν ἐστράφην κ' ἐγὼ πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀκολουθῶν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν διεύθυνσιν τοῦ βλέμματος τοῦ ἀρχηγοῦ. Δὲν ἔβλεπα τίποτε, ἐκτὸς τοῦ καθαροῦ οὐρανοῦ λαμβάνοντος πρὸς ἀνατολὰς χρῶμα ρο-

δόχουν, ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ δύοντος ἡλίου. Ἐπὶ τέλους μ' ἐφάνη ὅτι διέκρινα μακρὰν πτηνὸν καὶ γραμμὴν ὑπ' αὐτὸ κυματίζουσαν. Ἦτο ὄφις; ἦτο ταινία; ἔβλεπα μετὰ προσοχῆς, προσπαθῶν νὰ διακρίνω τί ἦτο.

— Παιδιά, ἐφώναξε βροντωδῶς ὁ ἀρχηγός. Θέλω πέντε ἀπὸ σὰς νὰ συνοδεύσετε τὸν ὑπασπιστὴν κάτω εἰς τὸ ποτάμι. Ποῖος πηγαίνει;

Ἐστράφην ἔκθαμβος πρὸς αὐτόν. Εἴκοσι περίπου νέοι ἔδραμον εἰς τὴν φωνήν του ἐκ τῶν βράχων, ὅπου ἐξηκολούθουν οἱ τουρκεισμοὶ καὶ αἱ κραυγαί.

Μειδίαμα κρυπτόμενον ὑπὸ τοῦ μύστακος τοῦ γέροντος ἐφαίδρυνε τὸ πρόσωπόν του.

— Μόνον πέντε, εἶπε. Τραβήξετε τὸν κόμπον.

Καὶ ἐνῷ οἱ νέοι συνεμορφοῦντο μὲ τὸ πρόσταγμά του, ὁ ἀρχηγὸς μὲ ὠδήγει πόθεν νὰ καταβῶμεν, πῶς νὰ καταλάβωμεν τὸν ποταμόν, πῶς νὰ κρυφθῶμεν ὑπὸ τὴν προέχουσαν ὄχθην του, ταῦτα δὲ πάντα ἄνευ τῆς ἐλαχίστης μνείας τῆς προηγηθείσης μεταξύ μας σκηνῆς. Τὴν εἶχεν ἀρά γε λησμονήσει τόσον ταχέως; Δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐξηγήσω τὸ πρᾶγμα. Πῶς παρῆλθε διὰ μιᾶς ἡ δικαία ὀργή του; Πῶς μετέβαλε γνώμην καὶ ὄχι μόνον ἀπεδέχετο τὴν ἄτοπον καὶ αὐθάδη αἴτησίν μου, ἀλλὰ συναπέστελλε μετ' ἐμοῦ τοὺς πέντε ἐκείνους, ἐκθέτων αὐτοὺς εἰς βέβαιον κίνδυνον, χάριν τῆς ἰδικῆς μου δίψης. Ὅλα ταῦτα ἤρχοντο εἰς τὸν νοῦν μου, ἀλλὰ συγκεχυμένα. Εὑρισκόμην εἰς εἶδος παραζάλης, ἐκ τῆς ὁποίας ὅμως ἀνένηψα βαθμηδὸν ὡς ἀφυπνιζόμενος ἐκ τῆς εὐθύνης, τὴν ὁποίαν ἀνελάμβανα, καὶ ἐκ τοῦ ἐνώπιον ἡμῶν κινδύνου. Ὅτε μάλιστα εἶδα τὸν Μίρτον μεταξὺ τῶν κληρωθέντων πέντε, ἡ διπλῆ αὕτη συναίσθησις τῆς εὐθύνης μου καὶ τοῦ κινδύνου ἐπλημμύρησε τὴν ψυχήν μου. Διὰ τῆς φαντασίας ἐπανεῖδα τὸ μεταξὺ τῶν δύο οἰκίσκων διάστημα καὶ τὰς δύο συνεστριγμένας μορφάς, κρυπτομένας ὄπισθεν τοῦ κορμοῦ ἀναμέσον τοῦ ἐλαιῶνος. Μὲ κατέλαβεν ἀόριστός τις ἐπιθυμία νὰ εἴπω τι, νὰ ἐπιφέρω μεταβολήν τινα εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ ἀποσπάσματός μου, ἀλλ' ὁ ἀρχηγὸς μᾶς ἐφώναξεν «ὥρα καλή, παιδιά», καὶ ἠρχίσαμεν τὴν κατάβασιν.

Ἡ κατάβασις ἤρχισεν ἐκ τῆς πρὸς τὴν θάλασσαν κλιτύος τοῦ βουνοῦ, ὁπόθεν ἐστράφημεν βαθμιαίως πρὸς τὸ μέρος τῆς κοιλάδος. Ἐκεῖ καὶ μέχρι τῆς ρίζης τοῦ βουνοῦ, τὰ πυκνὰ δένδρα μᾶς ἔκρυπτον καὶ δὲν ἦτο φόβος νὰ μᾶς ἀνακαλύψῃ ὁ ἐχθρός. Ἀλλ' ἡ κοιλὰς ἡπλοῦτο ὑπὸ τοὺς πόδας μας γυμνὴ δένδρων. Ὁ ποταμὸς ἔρρεεν εἰς τὸ μέσον αὐτῆς. Μέχρι τῆς ὄχθης του τὸ διάστημα δὲν ἦτο πολύ, δὲν ὑπερέβαινεν ἴσως τὰ ἑκατὸν μέτρα, ἀλλ' ὅσον δρομαίως καὶ ἂν τὸ διηρχόμεθα, οἱ ἀπέναντι ἐθχροὶ βεβαίως θὰ εἶχον τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν διὰ νὰ μᾶς σημαδεύωσι τρέχοντας. Καθόσον ἐπλησιάζομεν καταβαίνοντες, ἡ γυμνὴ κοιλὰς μοῦ ἐφαίνετο πλατυτέρα. Ὑπελόγιζα τὴν ἀπόστασιν μέχρι τῆς ὄχθης, τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ διατρέξωμεν ὑπὸ τὰς σφαίρας τοῦ ἐχθροῦ σκοπεύοντος ἐκ τοῦ ὑψώματος ἄνωθεν μας, καὶ ἐφανταζόμην ὅτι βλέπω τὴν νέαν ἐκείνην, τὴν σύντροφον τοῦ Μίρτου, μὲ τὴν ποδιὰν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν της, θρηνοῦσαν, ἀπελπισμένην. Ὤ! ἐλησμόνησα τότε τὴν δίψαν μου! ἤθελα διὰ παντὸς τρόπου νὰ σώσω τὸν Μίρτον. Ὁ κίνδυνος ἦτο ἴσος δι' ὅλους ἡμᾶς, ἀλλὰ δι' ἐκεῖνον καὶ μόνον ἐσκεπτόμην. Ἐφοβούμην δι' ἐκεῖνον. Ἤθελα νὰ τὸν ἐμποδίσω ἀπὸ τοῦ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ. Ἀλλὰ πῶς; Νὰ τὸν διατάξω νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω; Ἐπὶ τίνι προφάσει; Ἐπροσπάθουν νὰ ἐξεύρω τὸν τρόπον καὶ δὲν εὕρισκον. Εἴχομεν φθάσει ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν τελευταίων δένδρων. Ἐκαθίσαμεν ἐκεῖ ν' ἀναπαυθῶμεν, ὀλίγον πρὸ τοῦ διασχίσωμεν τὴν κοιλάδα μέχρι τοῦ ποταμοῦ. Ἔδειξα ἐκεῖθεν εἰς τοὺς συντρόφους μου τὸ σημεῖον, ὅπου ἔπρεπε νὰ διευθυνθῶμεν, — ἐκεῖ ὅπου ἡ δεξιὰ ὄχθη ὑψουμένη ἐφαίνετο παρέχουσα ὡς πρόχωμα δυνάμενον νὰ μᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ τὰς ἐχθρικὰς σφαίρας, ἀφοῦ ἅπαξ πηδήσωμεν ἐντὸς τῆς κοίτης. Ἀλλ' ὁ Μίρτος; . . . Μοῦ ἦλθε διὰ μιᾶς ἔμπνευσις.

— Μίρτε, καὶ σὺ φίλε μου, εἶπον ἀποτεινόμενος συγχρόνως πρὸς ἄλλον ὁμήλικόν του, τὸν νεώτερον καὶ τῶν πέντε. Μείνετε σεῖς οἱ δύο ἐδῶ καὶ νὰ ἔλθετε εἰς τὸ ποτάμι ὅταν σὰς φωνάξω ἀπ' ἐκεῖ.

Οἱ δύο νέοι ἀντήλλαξαν ἓν βλέμμα. Συνεννοήθησαν ἄνευ λέξεων.

— Κύριε ὑπασπιστά, ἀπεκρίθη ὁ Μίρτος, λαβὼν ἐκεῖνος τὸν λόγον. Δέν με προσηγόρευσε μὲ τ' ὄνομά μου καθὼς πρίν. — Κύριε ὑπασπιστά, ὁ καπετάνιος μᾶς διέταξε νὰ σὲ ἀκολουθήσωμεν καὶ οἱ πέντε. Δὲν μᾶς εἶπε νὰ μείνωμεν κρυμμένοι οἱ δύο καὶ νὰ σὲ ἀκολουθήσουν μόνον οἱ τρεῖς.

Μὲ ἀπεστόμωτεν ἡ ἀπάντησίς του. Ἀλλ' ἐπέμενα ἔτι· ἠγέρθην καὶ τὸν ἐπλησίασα· ἠγέρθησαν καὶ οἱ πέντε συγχρόνως.

— Μίρτε μου, εἶπα θέσας τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου του· ἄκουσέ με, διὰ τὴν ἀγάπην ἐκείνης ποῦ ξεύρεις.

Μὲ ἐκότταζεν ἀσκαρδαμυκτί, χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν. Τί τὸν παρώργισεν; ἡ ἀνακάλυψις ὅτι τοὺς εἶχα ἴδει τὸ πρωί, ἢ ἡ ἀνάμιξίς μου εἰς πράγματα ὑπερβαίνοντα τὴν δικαιοδοσίαν μου;

Κύριε ὑπασπιστά, ἐπανέλαβε ψυχρῶς· ἐκείνη ποῦ ξεύρω δὲν ἀγαπᾷ τοὺς δειλούς.

Ἐννόησα ὅτι ἦτο περιττὸν νὰ ἐξακολουθήσω.

— Καλά, Μίρτε, εἶπον, καὶ τοῦ ἔτεινα φιλικῶς τὴν χεῖρα. Ὁ Θεὸς μαζί σου!

— Ὁ Θεὸς μὲ ὅλους μας, κύρ Γεωργάκη μου.

— Ἐμπρὸς παιδιά, ἀνέκραξα καὶ ἠρχίσαμεν νὰ τρέχωμεν.

Μοῦ ἐφάνησαν αἰῶνες τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα λεπτά, μέχρις οὗ φθάσω εἰς τὴν ὄχθην! Ἡ ἐμφάνισίς μας ἐξέπληξε τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἐπί τινας στιγμὰς δὲν ἠκούσθησαν τουφεκισμοὶ ἐκ τοῦ ὑψώματός των.

Ἀλλ' ἦσαν στιγμαὶ μόνον διακοπῆς καὶ ἐπηκολούθησε κρότος πυκνὸς πυροβολισμῶν καὶ ἐκ τῶν δύο πλευρῶν τῆς φάλαγγος. Δὲν ὕψωσα τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ ἴδω τὸν καπνὸν τῶν ἐχθρικῶν τουφεκίων. Τοὺς εἶχα προσηλωμένους εἰς τὸ σημεῖον τῆς ὄχθης, ὅπου ἔπρεπε νὰ φθάσωμεν. Ἔτρεχον, ἔτρεχον, αἱ δὲ σφαῖραι ἐσύριζον γύρω μου, καὶ ἔτρεχον, καὶ ἤκουον ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ ὄπισθέν μου τὸν ποδοβολητὸν τῶν συντρόφων μου, καὶ αἴφνης ἤκουσα κραυγὴν φοβερὰν καὶ συγχρόνως τὸν ὑπόκωφον κρότον σώματος πίπτοντος κατὰ γῆς... Ὁ Μίρτος, εἶπα κατὰ νοῦν! Ἀλλὰ δὲν ἐστράφην ὀπίσω, δὲν διέκοψα τὸν δρόμον μου, Ἔτρεχα, καὶ οἱ πυροβολισμοὶ ἐξηκολούθουν πυκνοί, καὶ ἐσύριζον αἱ σφαῖραι, καὶ ἔβλεπα ἐμπρός μου τὴν ὄχθην πρὸς τὴν ὁποίαν ἐπλησίαζα, καὶ ἤκουσα δευτέραν κραυγὴν ὄπισθέν μου... Ἤμην ἤδη παρὰ τὴν ὄχθην. Ἓν βῆμα ἀκόμη καὶ ἐπήδων ἐντὸς τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ, ὅτε ἠσθάνθην διὰ μιᾶς κτύπημα καὶ πόνον φρικτὸν εἰς τὴν ἀριστερόν μου κνήμην, πόνον ὅμοιον τοῦ ὁποίου δὲν εἶχον αἰσθανθῇ ποτέ, καὶ ἀντὶ νὰ πηδήσω ἐντὸς τῆς κοίτης, ἐννόησα ὅτι κρημνίζομαι ἐντὸς αὐτῆς. . . Κατόπιν δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον τίποτε, μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἐξύπνησα.

Ἡ πανσέληνος ἔλαμπεν ἄνωθέν μου· ἤμην ἐξηπλωμένος κατὰ γῆς. Ἐπόνουν πόνον δριμὺν καὶ φλογερὸν εἰς τὴν κνήμην. Δύο ἄνδρες ἐξήπαζοτὴν πληγήν μου. Ὄρθιος ἄνωθέν μου ὁ καπετάνιος μὲ ἐκότταζε σιωπηλός, καὶ γύρω συνεσφίγγοντο εἰς κύκλον οἱ στρατιῶταί του.

— Ὁ Μίρτος, ἠρώτησα.

— Τοὺς ἐδιώξαμεν, εἶπεν ὁ ἀρχηγός, χωρὶς ν' ἀποκριθῇ εἰς τὴν ἐρώτησίν μου. Τώρα, ἐξηκολούθησε, κύτταξε νὰ γείνῃς καλά, διὰ νὰ μὴν ἔχω λόγια μὲ τὸν θεῖόν σου.

Ἀκολούθως ἔμαθα ὅτι δὲν μᾶς ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν κοιλάδα χάριν τῆς δίψης μου, ἀλλὰ πρὸς ἀντιπερισπασμὸν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὅπως ἀποσπάσωμεν τὴν προσοχήν του ἀπὸ τὸ σῶμα, τὸ ἐρχόμενον νὰ τοὺς ποσβάλῃ ἐκ τῶν νώτων. Τὸ ταινιοφόρον πτηνὸν ἦτο τὸ συμφωνηθὲν σημεῖον τῆς προσεγγίσεως τοῦ σώματος ἐκείνου. Δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐξακριβώσω ἐὰν εἶχεν ἐκ τῶν προτέρων τὸ σχέδιον τοῦ τοιούτου ἀντιπερισπασμοῦ, ἢ ἐὰν ἐκ τῆς δίψης μου συνέλαβε τὴν ἰδέαν . . . Ὁ ἀντιπερισπασμὸς ὠφέλησεν. Ἡ ἐκ τῶν νώτων προσβολὴ ἐπέτυχε πληρέστατα, ἀλλ' ἡ ἄγνωστος ἐκείνη νέα δὲν ἐπέπρωτο νὰ ἐπανίδῃ ζῶντα τὸν Μίρτον! Ὁ ἄλλος πεσὼν στρατιώτης ἐπληγώθη ἐλαφρῶς. Τὴν δὲ ἰδικήν μου κνήμην μοῦ τὴν ἀπέκοψε τὴν αὐτὴν ἐκείνην νύκτα ὁ ἐκτελῶν χρέη χειρουργοῦ ἀληθὴς ὑπασπιστὴς τοῦ ἀρχηγοῦ.

Ἰδοὺ διατὶ ἔμεινα, ἐξ ἀνάγκης, δικηγόρος. Τὸ πολεμικόν μου στάδιον διήρκεσε μίαν ἡμέραν καὶ μόνην. Τὴν τρυπημένην ὅμως φαλαγγιτικὴν στολήν μου τὴν ἐκράτησα καὶ τὴν διατηρῶ ἀκόμη.

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΣΑΔΟΒΑΣ

Κεφάλαιον ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Ἑρρίκου Σύβελ «Ἡ γένεσις τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας» μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ

ΒΕΡΝΑΡΔΟΥ ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΥ ΤΗΣ ΣΑΞΩΝΙΑΣ ΜΑΪΝΙΓΓΕΝ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 100]

Ἡ ἔκβασις ἀπεφασίσθη ἤδη εἰς πάντα τὰ μέρη, οἱ δὲ Πρῶσσοι εἶχον κερδίσει τὴν μεγαλειτέραν μάχην τοῦ αἰῶνος. Εὐθὺς ἀφοῦ ἡ Βασ. Φρουρὰ ἐκυρίευσε τὰ ὑψώματα τοῦ Λίπα καὶ Λαγγενχόρ, ὁ Βασιλεὺς Γουλιέλμος διέταξε τὴν γενικὴν προχώρησιν καὶ τῆς πρώτης στρατιᾶς, πρὸ πάντων δὲ τὴν καταδίωξιν τοῦ ὑποχωροῦντος ἀντιπάλου ὑπὸ τοῦ ἕως τότε ἐν ἀπραξίᾳ διατελοῦντος ἱππικοῦ. Ἀλλὰ κατὰ τῆς ἐπελάσεως τούτου ἐρρίφθησαν μεταξὺ τοῦ Λαγγενχόρ καὶ Στρέσετιτς αἱ μεραρχίαι τῆς ἐφεδρείας τοῦ βαρέος αὐστριακοῦ ἱππικοῦ· συνεκροτήθη ἐκεῖ ἱππομαχία τόσον γιγαντιαίων διαστάσεων, ἣς ὁμοίαν δὲν γνωρίζει σχεδὸν ἡ νεωτέρα ἱστορία τοῦ πολέμου. Παρουσιάζεται ἐνταῦθα ἓν ἐκ τῶν ὀλίγων σημείων, ἐν οἷς αἱ περιγραφαὶ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν εὑρίσκονται εἰς ἀπότομον διαφωνίαν. Καὶ ἀναγνωρίζει μὲν ἕκαστος τῶν δύο ἀντιπάλων τὴν γενναιότητα τοῦ ἑτέρου, διϊσχυρίζεται ὅμως, ὅτι εἰς τὰς ἰδιαιτέρας συμπλοκὰς τὴν ὑπεροχὴν εἶχον οἱ ἴδιοι αὐτοῦ ἱππεῖς. Ἀκριβῆ κρίσιν περὶ τούτου δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν τόσον ὀλιγώτερον, ὅσον ἡ ἱππομαχία δὲν ἀπετέλει προμεμελετημένην καὶ τακτοποιημένην στρατιωτικὴν πρᾶξιν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἕκαστον σύνταγμα καὶ πολλάκις μάλιστα χωρισταὶ ὅλαι ἐπήλαυνον, ὅπου καὶ ἂν ἔβλεπον ἀντίπαλόν τινα, οἱ δὲ μαχόμενοι ἀνεμιγνύοντο καὶ νέα πάντοτε στίφη ἐμεγάλυνον τὴν τῆδε κακεῖσε στροβιλιζομένην τύρβην. Ἀληθὲς εἶνε, ὅτι ἐπὶ τέλους μετὰ μεγάλης ἀπωλείας τὸ αὐστριακὸν ἱππικὸν ὥρμησε πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐπρόσθασε τὸ ἕως τότε ὑπ'

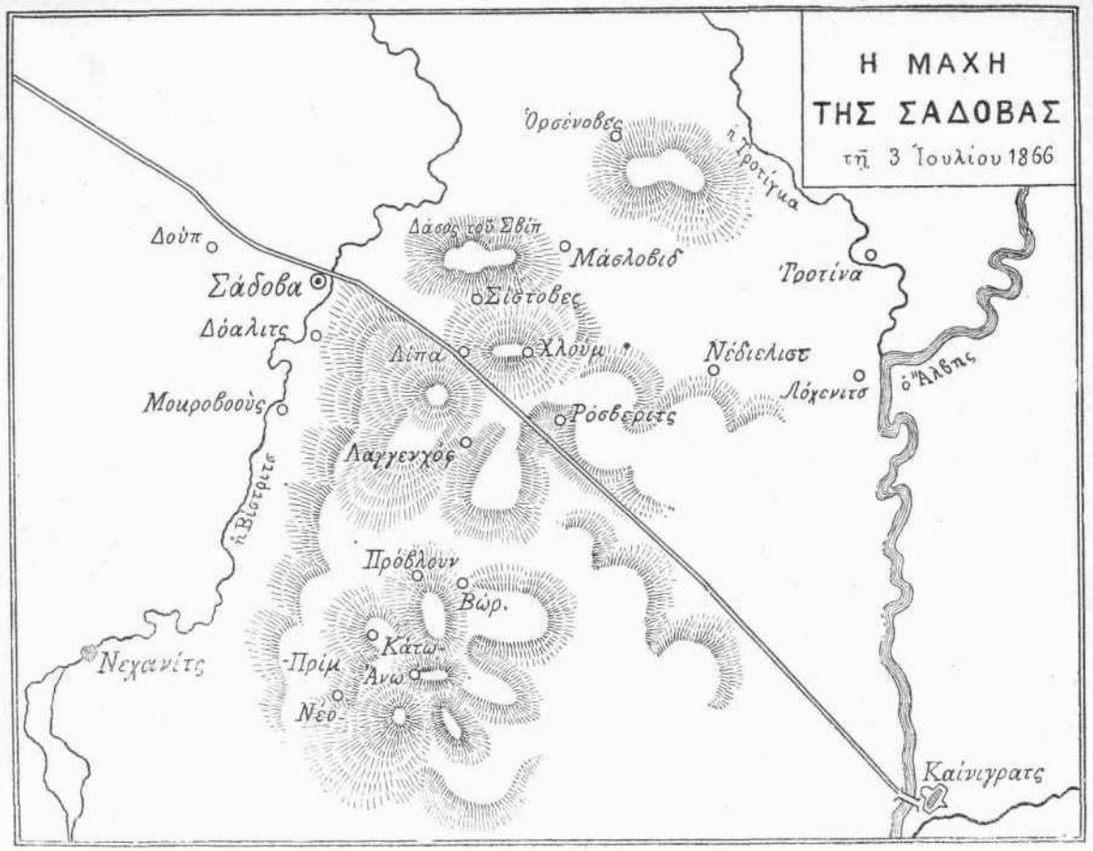

Τοπογραφικὸς χάρτης τῆς μάχης τῆς Σαδόβας

αὐτοῦ καλυπτόμενον πεζικόν, ἀνέτρεψεν ἢ διεσκόρπισεν αὐτὸ εἰς μέρη τινὰ ἐν τυφλῇ φυγῇ καὶ ἐμεγάλυνε διὰ τούτου σπουδαίως τὴν γενικὴν διάλυσιν. Αἱ αὐστριακαὶ ἐκθέσεις ἐξηγοῦσι τοῦτο διὰ τοῦ διισχυρισμοῦ, ὅτι οὐχὶ τὸ πρωσσικὸν ἱππικὸν προὐξένησεν αὐτὸ τὸ ὀλέθριον κακόν, ἀλλὰ τὸ καταστρεπτικὸν πῦρ τὸ ἐξερευγόμενον ἐπὶ τῶν αὐτοκρατορικῶν ἵλῶν ὑπὸ τοῦ παντα-χόθεν προχωροῦντος πεζικοῦ καὶ πυροβολικοῦ τοῦ αντιπάλου· τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο δὲν διαμφισβητεῖται ποσῶς ὑπὸ τῶν Πρώσσων. Ἀλλ' εἶνε ἐπίσης ἀληθές, ὅτι τὸ πρωσσικὸν ἱππικὸν μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ αὐστριακοῦ δὲν ἔλαβε πλέον μέρος εἰς τὴν περαιτέρω καταδίωξιν· τοῦτο ὅμως δὲν ἦτο διόλου ἡ συνέπεια προγενεστέρας ἥττης, ἀλλὰ τῆς ἀνάγκης νὰ συλλέξωσι καὶ τακτοποιήσωσι τὰς μακρὰν διεσπαρμένας ἵλας πρὸ τοῦ προχωρήσωσιν ἐκ νέου· πρὶν ἢ ὅμως κατορθωθῇ νὰ γείνῃ τοῦτο, ἐδόθη ἡ γενικὴ διαταγὴ τοῦ Βασιλέως νὰ παύσῃ ἑκάστη καταδίωξις. Τὴν τελευταίαν ἀντίστασιν ἀντέταξε μετ' ἐθελοθυσίας τὸν θάνατον ἀψηφούσης τὸ αὐστριακὸν πυροβολικόν, ὅπερ ἐν γένει τὴν ἡμέραν ταύτην περιεβλήθη δόξαν μεγάλην καὶ ὑπέστη ἄνευ γογγυσμοῦ τὰς βαρυτέρας ἀπωλείας ἵνα προστατεύσῃ ὅσον δυνατὸν περισσότερον τὴν ὑποχώρησιν τῶν φευγόντων συμπολεμιστῶν του. Ἐν τούτοις οὔτε ἡ αὐταπάρνησις οὔτε τὸ θάρρος αὐτοῦ ἠδυνήθησαν νὰ σταματήσωσι πολὺν καιρὸν τὰς προόδους τοῦ ἐκ τριῶν μερῶν ἐφορμῶντος ἀντιπάλου. Περὶ τὴν ἕκτην ὥραν τῆς ἑσπέρας. συνηντῶντο ἐπὶ τῆς τὸ πεδίον τῆς μάχης διατεμνούσης στρατιωτικῆς ὁδοῦ, οὐχὶ μακρὰν τοῦ Καινιγκραΐτς, τὰ στρατεύματα τῆς στρατιᾶς τῆς Σιλεσίας καὶ τῆς τοῦ Ἄλβεως, μετ' ὀλίγον δὲ ἀφικνοῦντο ἐνταῦθα καὶ ἀποσπάσματά τινα τῆς προχωρούσης στρατιᾶς τοῦ πρίγκηπος Φρειδερίκου Καρόλου. Ὁ Βασιλεὺς Γουλιέλμος διῆλθεν ἔφιππος τὸ ἐκτεταμένον πεδίον τῆς μάχης, χαιρετιζόμενος πανταχοῦ ὑπὸ τῶν ἐνθουσιωδῶν αλλαλαγμῶν τῶν στρατιωτῶν του. Εἶχε περιπέσει μίαν στιγμὴν εἰς τὸ πῦρ ἐχθρικῆς πυροβολαρχίας, ἐξ οὗ, ὅπως ἔγραψεν εἰς τὴν Βασίλισσαν σύζυγόν του, ὁ Βίσμαρκ τὸν ἀπεμάκρυνε δι' ἐντόνου παραινέσεως. Ἡ θέα τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐμαρτύρει ἐναργῶς τὴν ἧτταν τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ· ἡ θλιβερὰ πλῆθυς νεκρῶν καὶ πληγωμένων, αἱ ἀπέραντοι σειραὶ αἰχμαλώτων, οἱ σωροὶ ριφθέντων χαμαὶ ὅπλων καὶ μερῶν στολῆς, πάντα ταῦτα ἀπετέλουν τὴν εἰκόνα αἰφνιδίας, οἰκτρᾶς φυγῆς.

ΧΟΡΟΣ ΔΕΡΒΙΣΩΝ

ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΚΑΦΕΝΕΙΟΝ

«Ἡ Ὑ. Μεγαλειότης», εἶπεν ὁ Μόλτκε πρὸς τὸν Βασιλέα, «δεν ἐκέρδισε μόνον τὴν μάχην, ἀλλὰ τὴν ἐκστρατείαν». «Τὸ διαφιλονεικούμενον ζήτημα, εἶπε μετὰ ταῦτα ὁ Βίσμαρκ, ἐλύθη λοιπόν· τώρα πρόκειται ν' ἀποκτήσωμεν ἐκ νέου τὴν ἀρχαίαν φιλίαν τῆς Αὐστρίας».

Ἐν τούτοις, ὅ,τι ἦτο πρακτέον τὴν ὥραν ἐκείνην, ἐφαίνετο λίαν ἀμφίβολον ἀκόμη εἰς μέγα μέρος ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων στρατηγῶν. Ἡ μεγάλη ἔκτασις τοῦ πεδίου τῆς μάχης κατέστησεν ἀδύνατον τὴν ἐντελῆ καὶ ταχεῖαν ἐπισκόπησιν, διαρκούσης δὲ τῆς μακρᾶς ἐναγωνίου ἀδημονίας πρὸ μεσημβρίας εἶχε στερεωθῆ ἡ γνώμη, ὅτι μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας της ἡ στρατιὰ τῆς Σιλεσίας ἔφθασε μολαταῦτα πολὺ ἀργά. Καὶ ἔβλεπον μὲν, ὅτι σώματά τινα τῶν Αὐστριακῶν ἔπαθον τὰ πάνδεινα, ἀλλ' ἐπίστευον, ὅτι ἡ ἐμφάνισις τῆς δευτέρας στρατιᾶς εἶχε μόνον τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ νὰ διακόψῃ ὁ Βένεδεκ τὴν μάχην καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ τὰ στρατεύματά του πέραν τοῦ Ἄλβεως. Ὑπὸ τοιαύτας προϋποθέσεις ἐφάνη ἀκροσφαλὲς νὰ στείλωσι μεμονωμένα ἀποσπάσματα ἐκεῖθεν τοῦ ποταμοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἐδόθη τὴν ἕκτην καὶ ἡμίσειαν ὥραν τῆς ἑσπέρας ἡ διαταγὴ, ὅτι ἡ ἐπαύριον ἔμελλε νὰ ἦνε ἡμέρα ἀναπαύσεως, ὁ δὲ στρατηγὸς φὸν Ἔρβαρτ μόνον ν' ἀναλάβῃ τὴν καταδίωξιν πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πάρδοβιτς. Ἡ διαταγὴ αὕτη ἐμπεριεῖχε φυσικῷ τῷ λόγῳ τὴν ἀπαγόρευσιν πάσης περαιτέρω ἐνοχλήσεως τοῦ ἀντιπάλου κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς 3 Ἰουλίου, ἀπέβη δὲ σωτήριος εἰς πολλὰς χιλιάδας ἐκ τῶν ἡττημένων, οἵτινες ἐν ἀμέτρῳ φόβῳ καὶ συγχύσει ἐπειρῶντο ν' ἀποδράσωσι περῶντες τὸν Ἄλβιν ἢ παρὰ τῷ Καινιγκραῖτς ἢ μᾶλλον πρὸς νότον κατὰ τὸ Πάρδοβιτς καὶ ἐκ τῶν ὁποίων οὐκ ὀλίγοι ἔφθασαν περὶ τὸ μεσονύκτιον μόνον εἰς τὴν ἑτέραν ὄχθην τοῦ προστατεύοντος αὐτοὺς ποταμοῦ. Σήμερον οὐδεὶς θὰ διαμφισβητήσῃ πλέον, ὅτι ἦτο δυνατὸν εἰς τοὺς Πρώσσους νὰ ἐκμεταλλευθῶσι τὴν νίκην διὰ ταχείας καταδιώξεως ὅπως εἰς τὸ Βαρτελὼ καὶ νὰ τὴν ἐπεκτείνωσιν ἴσως μέχρις ἐντελοῦς διασκορπίσεως τοῦ αὐστριακοῦ στρατοῦ, διὰ τὴν ἡμέραν ταύτην πολυάριθμον μέρος τῶν πρωσσικῶν στρατευμάτων οὔτε εἶχε κενώσει τὸ τουρέκιον, οὔτε δώσει κτύπημά τι, οὔτε ὑποστῇ ἀπώλειάν τινα. Τὰ στρατεύματα ταῦτα ἦσαν: ὁλόκληρον τὸ 5ον Σῶμα, 16 τάγματα τοῦ 1ου σώματος, ἡ μεραρχία ἱππικοῦ Ἄρτμαν, τὰ πλεῖστα τῶν ταγμάτων τῆς μεραρχίας Ἔτσελ, τὸ ἥμισυ περίπου τοῦ 3ου Σώματος καὶ δέκα τάγματα τῆς 2ας μεραρχίας τῆς Βασ. Φρουρᾶς, ἐν συνόλῳ λοιπὸν 70,000 ἀνδρῶν. Πάντα ταῦτα τὰ στρατεύματα διετέλουν συμπαγῆ καὶ ἐν καλῇ τάξει, ἕτοιμα πρὸς περαιτέρω ἐνέργειαν. Καὶ εὑρίσκοντο μὲν εἰς κίνησιν ἀπὸ δώδεκα, οὐκ ὀλίγα μάλιστα ἀπὸ δέκα πέντε ὡρῶν, ἀλλὰ τὸ μεγαλείτερον μέρος αὐτῶν εἶχε διανύσει πορείαν δύο μιλίων μόνον καὶ ἠδύνατο λοιπόν, ἂν ὄχι αμέσως, τοὐλάχιστον ὅμως ἅμα τῇ αὐγῇ τῆς 4ης Ἰουλίου ν' ἀρχίσωσι τὴν καταδίωξιν. Τὴν ἡμέραν ταύτην ἤθελον εὕρει πέντε ἐχθρικὰ Σώματα καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ ἱππικοῦ ἐν πλήρει διαλύσει, ἐνῷ τῶν ἐπιλοίπων τὸ θάρρος εἶχε κλονισθῆ κατὰ κράτος. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν τῶν Αὐστριακῶν δὲν θὰ ὑπῆρχε τότε πλέον σωτηρία διὰ τὸν ἐν Βοημίᾳ στρατόν.

— Ἐν τούτοις, ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἡ ἐπιτευχθεῖσα νίκη ἦτο ἀπαράμιλλος. Ἀφαιρουμένων τῶν ἄνωθι μνημονευθέντων μερῶν τοῦ στρατοῦ, πέντε περίπου πρωσσικὰ Σώματα εἶχον κατατροπώσει ὀκτὼ Σώματα τοῦ ἐχθροῦ κατὰ τρόπον σχεδὸν ἐξολοθρευτικόν. Ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν Βιέννην ἔκειτο ἄνευ προστασίας καὶ ἀνοικτὴ πρὸ τοῦ νικητοῦ. Λέγεται ὅτι ὁ Βένεδεκ ἐξεφώνησε: «Ἀπώλεσα τὸ πᾶν, ἀλλ' ὄχι δυστυχῶς καὶ τὴν ζωήν μου!» Καὶ τῳόντι αἱ ἀπώλειαι τοῦ στρατοῦ του ἦσαν ὅλως ἔκτακτοι, δηλαδὴ 5600 νεκροί, 7600 τετραυματισμένοι, 9300 αἰχμάλωτοι πληγωμένοι, 12,800 ἀτραυμάτιστοι αἰχμάλωτοι, ἐν συνόλῳ 41,400 ἄνδρες. Ἐὰν δὲ προσθέσωμεν καὶ τὴν ἀπώλειαν τῶν Σαξώνων 1500 ἀνδρῶν, ἔχομεν τὸ τεράστιον ποσὸν 43,000 σχεδὸν ἀνδρῶν. Εἰς ὁλικὸν ἐχάθησαν ὑπὲρ τὰς 6000 ἵππων, 187 τηλεβόλα καὶ 641 διάφορα ὀχήματα. Αἱ προγενέστεραι συμπλοκαὶ εἶχον στοιχίσει εἰς τοὺς Αὐστρο-Σάξωνας 32,000 ἀνδρῶν, ὥστε ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ ἑβδομάδι πολέμου κατεστράφη περισσότερον τοῦ ἑνὸς τετάρτου ἐκ τοῦ μετὰ τόσης ὑπερηφανείας ἐκστρατεύσαντος αὐστριακοῦ στρατοῦ.

Ἀλλὰ καὶ οἱ Πρῶσσοι ἀκόμη ἀπέκτησαν τὴν νίκην τῆς Σαδόβας, ἀντὶ μεγάλων θυσιῶν. Ἡ πρώτη στρατιὰ ἀπώλεσε 1065 νεκροὺς καὶ ὑπὲρ τὰς 4000 τετραυματισμένων, (ἐξ ὧν τὸ ἥμισυ ἡ μεραρχία τοῦ Φράνσεκη), ἡ στρατιὰ τοῦ Ἄλβεως 328 νεκροὺς καὶ 1200 πληγωμένους, ἡ δὲ δευτέρα στρατιὰ 500 νεκροὺς καὶ 1550 τετραυματισμένους, (ἐξ ὧν ὑπὲρ τοὺς χιλίους ἡ 1η μεραρχία τῆς Βασιλικῆς Φρουρᾶς). Ἡ ἀπώλεια συνεποσοῦτο ἐν συνόλῳ λοιπὸν εἰς 9000 καὶ ἐπέκεινα ἀνδρῶν.

— Ὅτε ὁ Βασιλεὺς Γουλιέλμος ἐν προκεχωρημένῃ ὥρᾳ τῆς ἑσπέρας ἐπορεύθη παρὰ τὸ ἐν Σαδόβᾳ νοσοκομεῖον τῶν Ἰωαννιτῶν, εἶπεν ἐν συγκινήσει: «Ἰδοὺ ἡ ἀντίστροφος ὄψις τοῦ εὐτυχήματος! Εἰς μάτην ὅμως δὲν χύνουσι τὸ αἷμά των, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τῆς πατρίδος».

— Τὴν ἐρχομένην πρωΐαν τὸ μέγα ἄγγελμα διίπτατο διὰ τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἐντύπωσις ὑπῆρξε πανταχοῦ ἄπειρος· ὁποῖος ἄνευ παραδείγματος θρίαμβος στρατοῦ, τὸ μεγαλείτερον μέρος τοῦ

ὁποίου ἀπὸ πεντήκοντα ἐτῶν δὲν εἶχεν ἐκτεθῆ εἰς τὸ πῦρ· στρατοῦ, ὅστις — ὅπως διετείνοντο ἑκατοντάκις τὰ διάφορα κόμματα — συνέκειτο ἐκ στρατιωτῶν τῆς «παράτας», ἐξ ἐθνοφυλάκων, ἐξ ἀγενείων νεανίσκων!

Ἀλλ' ἐν τῇ Πρωσσίᾳ ἐπλήρωσε τὰς καρδίας τοῦ μεγίστου μέρους τοῦ λαοῦ αἴσθημα εὐφροσύνου ἱκανοποιήσεως. Ἡ πολυχρόνιος φιλονεικία, ἡ διεξεγερθεῖσα ἀκριβῶς ἕνεκα τῆς ἀναδιοργανώσεως τοῦ στρατοῦ τούτου, ἐξηφανίσθη διὰ τῶν ἀξιοθαυμάστων κατορθωμάτων αὐτοῦ· ἂς ἐσχηματίσθη, ὅπως ἐσχηματίσθη: ἀνεδείχθη ἤδη ἰσχυρὸν ἔρεισμα καὶ ὑπερήφανον κόσμημα τῆς πατρίδος. Οἱ ἄοκνοι προοδευτικοὶ ἐν τῇ ἀνατολικῇ Πρωσσίᾳ εὑρίσκοντο εἰς ἀμηχανίαν, ἕνεκα τοῦ μέλλοντος τῆς περὶ τοῦ συντάγματος ἔριδός των· οἱ κληρικόφρονες τοῦ Ρήνου ἐπληροῦντο ὀδυνηρᾶς ἀγανακτήσεως, ἕνεκα τῆς κατατροπώσεως τοῦ καθολικοῦ Αὐτοκράτορος, ἀλλ' οὔτε οἱ μὲν οὔτε οἱ δὲ ἠδύναντο νὰ θολώσωσιν ἢ νὰ παρεκτρέψωσι τὸν χείμαρρον τοῦ γενικοῦ χαρμοσύνου ἐνθουσιασμοῦ. Οἱ μεσημβρινοὶ Γερμανοὶ, ὅπως τοῦτο ἐννοεῖται ἀφ' ἑαυτοῦ, δὲν ἠσθάνοντο ἀκριβῶς χαρὰν ἐπὶ τῷ θριάμβῳ τοῦ καὶ ὑπ' αὐτῶν καταπολεμηθέντος κράτους, ἐν τούτοις ὅμως ἐπραΰνετο καὶ ἐκεῖ ἡ ἐχθρικὴ ἀθυμία ἐκ τοῦ ἀπλουστάτου λόγου, διότι ἦτο ἀδύνατον ν' ἀρνῶνται ἔκτοτε πλέον τὸν φόρον σεβασμοῦ εἰς τὸν μέχρι τοῦδε τόσον ἀπεχθῆ ἀντίπαλον.

Η ΜΑΓΕΜΜΕΝΗ ΒΡΥΣΙ

Ἐκεῖ ψηλά, ποῦ φαίνεται τὸ μαῦρο κυπαρίσσι.
Καὶ πάρα πέρα ἕνας γκρεμνός, ἐκεῖ εἶνε καὶ μιὰ βρύσι.

Σ' αὐτὴν διαβάταις πιστικοὶ γυρνοῦσαν νύχτα 'μέρα.
Κι' ἄκουγες νύχτα 'μέρα ἐκεῖ τραγοῦδι καὶ φλογέρα.

Μιὰ 'μέρα, ποῦ 'ροβόλαγα ἀπὸ τ' ἀπάνω πλάϊ,
Εἶδα μιὰ κόρη πῶσκυψε κ' ἤπιε νερὸ καὶ πάει.

Πῆγα κ' ἐγὼ νὰ πιῶ νερό. Ἀγάλλιασα 'ς τὴν ὥρα,
Καὶ φτερωτός, χαρούμενος κατέβαινα 'ς τὴ χώρα.

Τόσος ἀπέρασε καιρός· μὰ ἀπὸ τὴ 'μέρα ἐκείνη,
Ἄχ! ἕνας πόνος 'γκαρδιακὸς ἥσυχο δὲν μ' ἀφίνει.

Βολαὶς μὲ κάνει νὰ γελῶ, βολαὶς ν' ἀναστενάζω,
Βολαὶς νὰ κλαίω, καὶ βολαὶς τραγούδια ν' ἀραδιάζω.

Κἄποτε μ' εἶδαν 'ς τὸ χωριὸ σὲ μιὰ μεγάλη σκόλη,
Κι' ὅσοι ἔμαθαν γιὰ τὸ νερὸ τὸ καταριῶνταν ὅλοι.

Κ' ἡ δόλια ἡ βρύσι ἐρήμαξε. Κι' ἀπ' τότε νύχτα 'μέρα,
Οὔτε τραγοῦδι ἀκοῦς ἐκεῖ, οὔτε καμμιὰ φλογέρα.

Κι' ὅποιος διαβαίνει ἀπ' τὸ χωριό, 'ψηλὰ 'ς τὸ κυπαρίσσι
Ὅλοι τοῦ δείχνουνε καὶ λέν: «ἡ Μαγεμμένη Βρύσι».

Τί ἔφταιξε ἡ βρύσι: Ἔφταιξεν ἡ μάγισσα ἡ παρθένα,
Ὁποῦ τὴ βρύσι ἐμάγεψε κ' ἐμάγεψε κ' ἐμένα.

Ἂν ἔρθῃ τώρα ἡ 'μορφονιά, ποῦ ἐμάγεψε τὴ βρύσι,
Καὶ μ' ἕνα ξόρκι της γλυκὸ τὰ μάγια της μοῦ λύσῃ,

Θὰ γιάνῃ ὁ πόνος ποῦ μὲ τρώει βαθειὰ καὶ μὲ μαραίνει,
Καὶ θὲ νὰ πάψουνε νὰ λὲν τὴ βρύσι μαγεμμένη.

Κ. Δ. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

Η ΑΠΟΚΡΕΩΣ

Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἡ ἐποχὴ τῶν Ἀπόκρεων παρῆλθε διὰ τὴν πρωτεύουσάν μας ψυχρὰ ὅσον οὐδέποτε, θὰ ἐκφράσωμεν διὰ τοῦ ἐπιθέτου τούτου διπλῆν κυριολεξίαν, χαρακτηρίζουσαν πιστῶς καὶ τὴν ἀτμοσφαιρικὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν τῶν ἡμερῶν τούτων. Ὑπὸ τὴν πρώτην ἔποψιν μάλιστα τό: ψυχρὰ ἴσως πολὺ ὑπολείπεται τοῦ πραγματικοῦ. Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνέλαβε τὰ σκῆπτρα ὁ Φεβρουάριος, ἠθέλησε ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ ἐνυπάρχουσα παρὰ τῷ λαῷ ἰδέα περὶ τῆς ἐξαιρετικῆς δυστροπίας καὶ δολιότητος τοῦ μηνὸς τούτου ἦτο κατὰ πάντα βάσιμος. Καὶ ἤρχισαν οἱ ὑετοὶ πληκτικοί, συνεχεῖς καὶ ἀτελεύτητοι, αἱ χιόνες αἱ ἀλλεπάλληλοι, αἱ θύελλαι· ἀδιακόπως ἐμαίνετο ὁ βορρᾶς, σκορπίζων νιφάδας πυκνάς, ἐκριζῶν τὰ δένδρα τῶν πενιχρῶν κηπαρίων τῆς πόλεως καὶ ἀναστατῶν τὴν θάλασσαν· πολλοὶ ταλαίπωροι ναυβάται εὗρον οἰκτρὸν τάφον ἐντὸς τῶν ἀγρίων κυμάτων τοῦ Αἰγαίου, ἐνῷ ἐν τῇ ξηρᾷ τὰ περὶξ τῆς πρωτευούσης χωρία ἀπεκλείοντο ἐκ τῆς χιόνος καὶ ἐδέησε νὰ προσέλθῃ ἐπίκουρος ἡ γενναία φιλανθρωπία ἰδιωτῶν τινων, ὅπως διαταραφῶσιν οἱ ἀτυχεῖς κάτοικοί των. Ἐπὶ εἴκοσι καὶ πλέον ἡμέρας συνεχεῖς διήρκεσεν ἡ κακοκαιρία, χωρὶς εἰς τὸ συνεφῶδες στερέωμα νὰ φανῇ διόλου ὁ ἥλιος· τῇ ἀληθείᾳ ἂν ἡ Ἀπόκρεως ἡ ἐφετεινὴ ἐκέκτητο τὴν ζωηρότητα τῶν παρελθόντων χρόνων, ὡς λόγιον δημῶδες τοῦ συρμοῦ θὰ ἦτο κατάλληλον τὸ περιβόητον ἐκεῖνο *Ἥλιος*! . . . τὸ ἀντηχοῦν κατὰ κόρον εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν πρὸ ἓξ ἢ ἑπτὰ ἐτῶν, ἐν παρομοίᾳ ἐποχῇ. Καὶ ἡ μὲν τόσῳ παρατεταμένη ἀφάνεια τοῦ ἡλίου ἀπὸ τοῦ ἀθηναϊκοῦ ὁρίζοντος ἦτό τι ὁμολογουμένως σπάνιον· ἀλλ' ἔτι σπανιώτερον ἦτο τὸ φαινόμενον τοῦ ἐπὶ τέσσαρας κατὰ συνέχειαν ἡμέρας πίπτοντος νιφετοῦ ἐν Ἀθήναις. Οἱ κάτοικοι τῆς πρωτευούσης ἐγειρόμενοι κατὰ πᾶσαν πρωΐαν μετ' ἀπορίας ἔβλεπον τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν καὶ τὰς ὁδοὺς ἐστρωμένας διὰ πυκνοῦ στρώματος χιόνος. Τὸ πρᾶγμα συνέβη κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐπισήμου ἐνάρξεως τῆς περιόδου τῆς Ἀπόκρεω καὶ ἠδύνατό τις ἐκ τούτου νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν, βλέπουσα ὅτι οἱ κάτοικοί της ὀλίγην εἶχον διάθεσιν ἐφέτος νὰ μεταμφιεσθῶσιν, ἀπεφάσιζε πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐθίμου νὰ μεταμφιεσθῇ αὐτὴ καὶ ἐφόρεσε τὴν πάλλευκον ἀποκρηάτικην ἐσθῆτά της, ἥτις φεῦ! μετεβάλλετο μετ' ὀλίγον εἰς βόρβορον, ὡς σύμβολον τῆς ματαιότητος τῶν ἐπιγείων ἡδονῶν καὶ τέρψεων.

Καὶ ταῦτα μὲν καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀτμοσφαιρικὴν κατάστασιν, καθ' ἑαυτὴν ἡ ἐν σχέσει μὲ τὴν ζωηρότητα τῶν Ἀποκρεών μας. Ὡς πρὸς δὲ τὴν καθ' αὐτὸ κίνησιν τῶν Ἀποκρεων, καὶ πάλιν πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτῆς ὡς ψυχρᾶς εἶνε πολὺ ἐπιεικής, διότι τὸ θερμόμετρον τῆς παγερότητος κατῆλθεν ἐφέτος πολλοὺς βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδέν. Ἀπεδείχθη ἤδη ἀριδήλως ἐκ τῶν παραδειγμάτων τῶν παρελθόντων ἐτῶν ὅτι τότε μόνον δύναται νὰ ἑορτασθῇ ἀξιοπρεπῶς καὶ κοσμίως ἐν Ἀθήναις ἡ Ἀπόκρεως ὅταν ἀναλάβῃ τὸν διοργανισμὸν τῶν ἑορτῶν ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία. Ἐφέτος ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἠθέλησε νὰ κινηθῇ κατ' ἀρχὰς καὶ ἐκινήθη, ἀλλ' ὀλίγον ἐξ ὥρας καὶ οὐχὶ μετὰ πολὺ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος. Ἡ ὑποκίνησις δὲν ἀπήντησε μεγάλην προθυμίαν καὶ ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ἰσχὺν κονδύλιον, τὸ ὁποῖον ἀνέγραψεν εἰς τὸν προϋπολογισμόν του ὁ δῆμος Ἀθηναίων χάριν τῶν ἑορτῶν τῆς Ἀπόκρεω ἡ ἀνωτέρα ἀρχὴ τὸ διέγραψε, διατεινομένη ὅτι ὁ δῆμος εἶχεν ἄλλας ἀνάγκας μᾶλλον κατεπειγούσας διὰ νὰ προβλέψῃ καὶ ἔχει νὰ σπαταλᾷ τὰ χρήματά του εἰς ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις. Φαίνεται ὅτι αἱ ἀρχαὶ ἐν Ἑλλάδι ἐμπνέονται ἀπὸ αὐστηρὰ ἀσκητικὰ αἰσθήματα καὶ ἔχουσιν ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον ἰδέαν πρὸς τὸν Ραβελαί (ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι γινώσκουσι τὴν ὕπαρξιν τοῦ Ραβελαί), ὅστις πρεσβεύει ὅτι εἶνε προτιμότερον νὰ γελᾷ τις παρὰ νὰ θρηνῇ, διότι ὁ γέλως εἶνε φυσικὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον. Φαίνεται ὅτι δὲν συμφωνοῦσι μὲ τοὺς ἐν ἄλλαις χώραις φρονοῦντας, ὅτι ὀλίγη δόσις εὐθυμίας καὶ ψυχαγωγίας εἶνε ἀναγκαιοτάτη ἑκάστοτε διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ κοινωνικοῦ ὀργανισμοῦ, οἰκτείρουσι δὲ ἐν τῇ ὑπεροψίᾳ των τὴν ἐπικρατοῦσαν παρ' ἄλλοις οἰκονομολογικὴν θεωρίαν, ὅτι χρηματικόν τι ποσὸν ἐξοδευόμενον καταλλήλως πρὸς διοργανισμὸν ἑορτῶν δημοτελῶν καὶ θεαμάτων ἀξίων λόγου ἀποφέρει κέρδος πολλαπλάσιον διὰ τῆς συρροῆς τῶν ξένων καὶ τῆς ζωηρᾶς ἐν γένει κινήσεως τῆς συναλλαγῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου.

Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ Ἀπόκρεως ἑφέτος ἐγκατελείφθη εἰς τὴν τύχην της. Οὔτε βοήθημα ἐδόθη, οὔτε ἔρανοι κατεβλήθησαν, οὔτε κομιτάτον συνέστη, οὔτε βραβεῖα ἀπενεμήθησαν. Τὴν παρέλευσιν τῶν φαιδρῶν ἡμερῶν ἐσημείουν μόνον αἱ κατὰ τὴν νύκτα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους ἀναπτόμεναι ἔξωθεν τῶν παντοπωλείων ρητινώδεις πυραὶ καὶ τὰ ὀλίγα νυκτιπλανῆ φαντάσματα τῶν μετημφιεσμένων, οἵτινες περιήρχοντο εἰς τὰς φιλικὰς των οἰκίας ἐνίοτε ὑπὸ τοὺς τραυλοὺς καὶ παρατόνους ἤχους φυσαρμόνικας. Αἱ χιλιάδες τῶν προσωπίδων, αἵτινες ἐκρεμάσθησαν πρὸς πώλησιν εἰς τὰ παράθυρα τῶν καταστημάτων καὶ τῶν παντοπωλείων καὶ ἔβλεπον ἠλιθίως μὲ τοὺς κενοὺς ὀφθαλμοὺς των τοὺς ἀδιαφόρους διαβάτας, ἔμειναν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπώλητοι καὶ ἐκλείσθησαν πάλιν εἰς τὰ κιβώτια ἐπὶ προσδοκίᾳ ζωηροτέρας κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος κινήσεως ἀποκρηάτικης καὶ πρὸς ζημίαν τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας· διότι παραδόξως ἐν Ἑλλάδι ἐνῷ ὑπάρχει ἔλλειψις τοσούτων ἄλλων, ὑφίστανται ὅμως ἐργοστάσιον κατασκευῆς προσωπίδων καὶ αἱ ἐνταῦθα πωλούμεναι εἶνε ἐγχωρίου κατασκευῆς. Οἱ τολμήσαντες νὰ ἐμφανισθῶσιν εἰς τὰς ὁδοὺς ὀλίγοι προσωπιδοφόροι ἦσαν ἄνοστοι, κρύοι, παγεροί, ἀνάξιοι λόγου. Διότι βεβαίως οἱ ἀναγνῶσται τῆς *Ἑστίας* δὲν θὰ ἔχωσι τὴν ἀσπλαγχνίαν νὰ μᾶς καταδικάσωσιν ὅπως, ἀφοῦ ὑπέστημεν τὸ μαρτύριον τοῦ θεάματος αὐτῶν, ὑποστῶμεν καὶ τὴν καταδίκην τῆς περιγραφῆς των.

Ἄλλως τε εἶνε ἀνάγκη τάχα νὰ περιγράψωμεν τὴν πασίγνωστον *καμήλαν*, τὸ προαιώνιον αὐτὸ μεγαθήριον, τὸ ἀπαίσιον καὶ ἀπαραίτητον φάσμα τῶν ἀθηναϊκῶν ἀποκρεων; Εἶνε ἀνάγκη ν' ἀναφέρωμεν τὸ *γαϊταράκι*, τὴν ῥυπαρὰν ὁμάδα τῶν ζευγῶν, ἥτις χορεύει τετραχόρους πέριξ τοῦ ἱστοῦ, λείψανον ἐκπεσὸν παλαιᾶς συνηθείας, καθ' ἣν νέοι καλῶν οἰκογενειῶν περιήρχοντο χορεύοντες εὐρωπαϊκοὺς ἐνίοτε δὲ καὶ ἐγχωρίους χοροὺς ἔμπροσθεν ὀλίγων κατ' ἐκλογὴν οἰκιῶν, ἔχει χάριν ἀργυρολογίας εἰς τὰς τριόδους; Πρέπει τάχα νὰ εἴπωμεν τί εἶνε τὰ *ῥόπαλα*, ἐλεεινὸς θίασος πλανοδίων σχοινοβατῶν, ἐκτελῶν χυδαιότατα γυμνάσια ἀνὰ τὰς ὁδοὺς χάριν ὀλίγων δεκαρῶν; Ἢ μήπως εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ διασώσωμεν ἀπὸ τῆς λήθης διὰ τῆς χρονογραφίας τὴν ἀμφίβολον γενεαλογίαν τοῦ Περικλέτου καὶ τοῦ Φασουλῆ μετὰ τῶν στερεοτύπων ἀγοραίων εὐφυολογιῶν των; Ἢ μήπως θὰ ὑποπέσωμεν εἰς ἁμάρτημα πατριωτικόν, ἂν δὲν ἀναφέρωμεν ὅτι ἐνεφανίσθησαν ὡς πάντοτε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ οἱ ὀλίγοι ἀρειμάνιοι *Μακεδόνες*, οἵτινες μὲ τὴν κωμικὴν ἀρχαϊκὴν περιβολήν των, μὲ τὸ ξύλινον ἔγχος καὶ τὴν χαρτίνην ἀσπίδα διακωμῳδοῦσιν ἀσυνειδήτως μὲν ἀλλ' ἐπιτυχῶς τὰς ἀδικαιολογήτους ὁρμὰς καὶ ἐπιθυμίας περὶ τῆς ἐπανόδου ἡμῶν εἰς τὰς ἡρωϊκὰς ἐκείνας ἐποχάς; Καλλίτερον νὰ σκεπάσωμεν μὲ τὸν πέπλον τῆς λήθης καὶ τῆς σιγῆς τὰ γενόμενα καὶ νὰ μὴ ταράξωμεν τὴν ἡσυχίαν τῆς ὑπνωττούσης φιλοκαλίας.

Ἀλλ' ὁ λαὸς λοιπὸν τῆς πρωτευούσης δὲν διεσκέδασε; θὰ ἐρωτήσωσιν οἱ ἐκτὸς αὐτῆς ἀναγνῶσται. Ἀπεναντίας ὁ λαὸς διεσκέδασεν, ἠθύμησεν, ἠυφράνθη, ἀλλὰ συμφώνως πρὸς τὰς παλαιὰς ἕξεις καὶ τὰς παραδόσεις του. Ἐπειδὴ ἡ ἰδέα ὅπως ποδηγετῆται περὶ τὴν ῥύθμισιν καὶ συστηματοποίησιν τῶν ἑορτῶν καὶ τῶν διασκεδάσεών του συμφώνως μὲ τὰς σημερινὰς ἀπαιτήσεις τῆς προόδου καὶ τῆς καλαισθησίας δὲν ἐτελεσφόρησεν, ἀφέθη εἰς τὰς φυσικάς του κλίσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶνε πάντοτε σύμφωνοι μὲ τὴν εὐπρέπειαν. Καὶ ἐφάνησαν πάλιν εἰς τὰς ὁδοὺς οἱ ὅμιλοι τῶν ἐκδεδακχευμένων, οἵτινες ἐπὶ ὄνων, ἐπὶ κάρρων ἢ πεζοί, οἰνοβαρεῖς καὶ παραπαίοντες καὶ βραγχνῶς ᾄδοντες περιφέρουσι καὶ ἐπιδεικνύουσιν ἐπὶ τοῦ προσώπου των ὅλην τὴν ἀσβόλην τῶν λεβήτων τῶν μαγειρείων των.— Πῶς πᾶν τὰ παιδιά σου, κόρακα; — Ὅσῳ πᾶν καὶ μαυρίζουν, λέγει παλαιά τις παροιμία — Πῶς πηγαίνουν αἱ ἀπόκρεω σου, Ἀθῆναι; — Ὅσῳ πᾶν καὶ μουντζουρώνονται! ἠδυνάμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ εἴπωμεν.

Διὰ νὰ ἐκλείψουν αἱ μουντζοῦραι αὐταί, αἵτινες ἀποτελοῦν ῥύπον ἀληθῆ εἰς τὰς περὶ τοῦ πολιτισμοῦ μας ἀξιώσεις, ἀπαιτεῖται γενναία ψυχρολουσία, ἥτις νὰ συμπαρασύρῃ ὁμοῦ μὲ τὴν ἀσβόλην καὶ τὰς ἐπικρατούσας παρὰ τε ταῖς ἀρχαῖς καὶ τοῖς ἰδιώταις προλήψεις περὶ τῆς διεξαγωγῆς τῶν λαϊκῶν ἑορτῶν. Εὔχομαι τὸ τοιοῦτο νὰ συμβῇ πολὺ ταχέως διὰ τῆς ἀπὸ τοῦδε μελέτης τοῦ κοινωνικοῦ τούτου ζητήματος, ὥστε νὰ γείνῃ δυνατὸν νὰ πανηγυρισθῇ κατὰ τὸ ἐπίον ἔτος ἡ ἀθηναϊκὴ ἀπόκρεως κατὰ τρόπον τιμῶντα τὰ ἤθη καὶ τὸν πολιτισμόν μας.

Ὁ Χρονογράφος

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Η ΚΑΤΑΙΓΙΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Ἐνέσκηψε πρό τινος εἰς Νέαν Ὑόρκην καταιγίς, ὁποίαν δὲν ἐνθυμοῦνται ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν.

Ἡ καταστροφὴ τῆς διὰ τηλεγράφων συγκοινωνίας εἶνε ὑπερτέρα πάσης περιγραφῆς. Μίλια πολλὰ σύρματος ἔπεσαν, ἑκατοντὰς πελωρίων στύλων ἐθραύσθησαν, πολλοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν πίπτοντες ἐκρήμνισαν οἰκίας. Δύο μόνον σύρματα ἔμειναν σῷα συνδέοντα τὴν Νέαν Ὑόρκην μετὰ τοῦ λοιποῦ κόσμου. Αἱ ὁδοὶ ἦσαν πλήρεις συρμάτων, ἡ δὲ πόλις ἔμεινεν ἐν τῷ σκότει, διότι κατὰ διαταγὴν ἀνωτέραν πρὸς ἀποφυγὴν δυστυχημάτων τὰ ῥεύματα τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτὸς ἐκόπησαν. Στύλοι ἔχοντες 90 ποδῶν ὕψος, 3 ποδῶν διάμετρον καὶ 150 σύρματα διασταυρούμενα ἦσαν ὅλα κατὰ γῆς. Εἷς μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἔπεσεν ἐπὶ σχολείου κορασίων καὶ ἐτρύπησε τὴν οἰκοδομήν. Αἱ μαθήτριαι ἔντρομοι ἐξῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν μὲ τὰ νυκτικά των. Συγχρόνως ἡ χιὼν ἔπιπτεν ἀθρόα.

Ἐπὶ δύο ἡμέρας πᾶσα δοσοληψία διεκόπη καὶ μόνον ἕνεκα ἐκτάκτου ἀνάγκης ἐξήρχετό τις τῆς οἰκίας του. Τὸ μόνον μέσον συγκοινωνίας ἦτο διὰ τῶν ἐναερίων σιδηροδρόμων: Ἵπποι πολλοὶ ἐφονεύθησαν ἀπὸ τοὺς πίπτοντας στύλους. Τὰ τηλέφωνα ἐσταμάτησαν ὅλα. Αἱ ζημίαι ἀνέρχονται εἰς ἑκατομμύρια ὅλα δολλαρίων. Πέντε χιλιάδες ἄνθρωποι εἰργάσθησαν κατόπιν πρὸς καθαρισμὸν τῶν ὁδῶν καὶ διόρθωσιν τῶν τηλεγράφων, τῶν τηλεφώνων καὶ τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός. Ἡ πυροσβεστικὴ ὑπηρεσία ἐσταμάτησε καὶ τὸ παλαιὸν σύστημα τῶν κωδώνων ἐπανελήφθη. Πυροσβέσται μὲ τηλεσκόπια ἐτοποθετήθησαν ἐπὶ τῶν ἑπτὰ μεγαλητέρων κτιρίων μετὰ μεγάλων κωδώνων, ὅπως δίδωσιν εἴδησιν ἐν περιπτώσει πυρκαϊᾶς.

Ἡ ἐργασία τῶν ἐπισκευῶν διήρκεσεν ὁλόκληρον ἑβδομάδα. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἔπαυσε σχεδὸν πᾶσα ἄλλη.

ΑΝΘΡΑΚΕΣ ΑΝΕΥ ΚΑΠΝΟΥ

Εἰς τὸ Τογκῖνον ὑπάρχει εἶδος ἀνθράκων ἄνευ καπνοῦ. Οἱ λόφοι, οἱ ἐν εἴδει κρασπέδου στολίζοντες τὸν κόλπον τοῦ Τογκίνου, περιέχουσι στρώματα ἄξια λόγου τοιούτου ἄνθρακος. Κατὰ τὴν γνώμην μηχανικοῦ τινος ἐν ἐκ τῶν στρωμάτων τούτων ἔχει πάχος 152 ποδῶν. Εἶναι δὲ ἀνθρακίτης ἄνευ καπνοῦ καὶ περιέχει 87 ο/ο στοιχεῖα ἄνθρακος. Μεγάλα ἀτμόπλοια ἐδοκίμασαν τὸν ἄνθρακα τοῦτον καὶ ἐπέτυχον. Ὁ κόλπος τοῦ Τογκίνου θὰ χρησιμεύσῃ οὕτως ἐν τῷ μέλλοντι ὡς σταθμὸς πρὸς προμήθειαν ἀνθράκων διὰ τὰς χώρας ἐκείνας.

ΔΕΝ ΤΗΝ ΕΙΔΑ

Ὁ μικρὸς ἐβάγκασε τὴν γλῶσσάν του καὶ ἀρχίζει νὰ κλαίῃ. Δὲν εἶνε πρώτη φορὰ ποῦ τὸ ἔπαθε καὶ ὁ πατήρ του λέγει:

— Μὰ πῶς δὲν προσέχεις παιδί μου;

— Δὲν τὴν εἶδα, μπαμπᾶ . . .

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ

Ἀστεριδμοί.

Κατὰ τὸν μῆνα αὐτὸν εἰσερχόμεθα εἰς τὸ ἔαρ καὶ ἡ ἄποψις τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ δὲν εἶναι ἡ αὐτή, ὁποίαν τὸν χειμῶνα κατὰ τὰς αὐτὰς ὥρας τῆς νυκτός· τὴν 9 Ἰανουαρίου τὴν 8ην ἑσπερινὴν ὥραν ἐμεσουράνουν αἱ Ὑάδες, τὴν 9 Μαρτίου ὅμως μεσουρανεῖ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τῶν Διδύμων μὴ κατεχόμενον ὑπὸ λαμπρῶν ἀστέρων, πλησιάζει δὲ πρὸς τὴν μεσουράνησιν ὁ Καρκῖνος.

Ἡ ἡμέρα αὐξήθη ἐπαισθητῶς καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς νυκτὸς συμβαίνει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον βραδύτερον, τὸ δὲ τέλος αὐτῆς ἐνωρίτερον. Ταῦτα δέον νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ἐν τῷ καθορισμῷ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τῆς νυκτός.

Τὴν 8ην ἑσπερινὴν ὥραν τὸ λυκόφως ἐκλείπει καὶ οἱ ἀστέρες φαίνονται ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ λαμπρότητι, πλὴν τῶν πολὺ πλησίον τοῦ ὁρίζοντος, διότι τούτων τὸ φῶς ἀπορροφᾶται τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας. Κατ' αὐτὴν λοιπὸν τὴν ὥραν (8 μ. μ.), μεσουρανεῖ ὀλίγον πρὸς Ν τοῦ κατακορύφου ὁ α τῶν Διδύμων (Κάστωρ) καὶ ὀλίγον μετὰ ταῦτα ὁ ὀλίγον νοτιώτερος β τῶν Διδύμων (Πολυδεύκης), ἀμφότεροι λαμπροὶ ἀστέρες, ὁ μὲν 2ας, ὁ δὲ 1ης τάξεως. Νοτιώτερον αὐτῶν μεσουρανεῖ ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Προκύων, 1ης τάξεως ἀστήρ. Τὴν 15 τοῦ μηνὸς μεσουρανεῖ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ὁ Καρκῖνος, τὴν δὲ 31 ὁ α τῆς Ὑδρας πρὸς Ν τοῦ κατακορύφου καὶ τὸ πρόσθιον μέρος (κεφαλὴ καὶ πρόσθιοι πόδες) τῆς μεγάλης Ἄρκτου πρὸς Β τοῦ κατακορύφου πολὺ πλησίον αὐτοῦ. Τὸ μέρος αὐτὸ τῆς μεγάλης Ἄρκτου προηγούμενον πρὸς Δ τῆς Ἁμάξης, εἶναι εὐδιάκριτον ἐκ πολλῶν ἀστέρων 3ης καὶ 4ης τάξεως, ὧν τινες κεῖνται πλησιέστατα ἀλλήλων ἀποτελοῦντες ζεύγη ἀνὰ δύο (τρία τοιαῦτα ζεύγη). Μεταξὺ τοῦ προσθίου μέρους τῆς Μεγάλης Ἄρκτου καὶ τοῦ Ἡνιόχου πρὸς Ν, κεῖται ὁ Λύγξ, ὅστις περιέχει ἕνα μόνον ἀστέρα 3ης τάξεως εἰς τὸ ἀνατολικὸν αὐτοῦ μέρος, τοὺς δ' ἄλλους 5ης καὶ 6ης τάξεως. Μεταξὺ τῆς Μεγάλης Ἄρκτου, πρὸς Β καὶ τοῦ Λέοντος, πρὸς Ν, κεῖται ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Μικροῦ Λέοντος, ὅστις ἔχει ὀλίγους μόνον ἀστέρας 4ης, τοὺς δ' ἄλλους 5ης καὶ 6ης τάξεως.

Τοῦ Λέοντος τὸ τετράπλευρον μεσουρανεῖ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς μεταξὺ τῆς 10 1/2—11 1/2 μ. μ., κατὰ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς μίαν καὶ κατὰ τὰ τέλη δύο ὥρας ἐνωρίτερον. Πρὸς Ν τοῦ τετραπλεύρου εὑρίσκεται νῦν ὁ πλανήτης Κρόνος. Ἡ Παρθένος ΝΑ τοῦ Λέοντος μεσουρανεῖ δύο ὥρας μετ' αὐτόν. Ἡ Παρθένος ἐκτὸς πολλῶν ἄλλων ἔχει ἕνα ἀστέρα 1ης τάξεως, τὸν Στάχυν, λευκὸν κλίνοντα πρὸς τὸ ὑπερούανον. ΒΔ αὐτοῦ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Λέοντος κεῖνται ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς σχεδὸν ὁ γ, η, β, 3ης τάξεως, ὁ η ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ, ὁ γ ὀλίγον πρὸς Ν καὶ ὁ β ὀλίγον πρὸς Β αὐτοῦ. Ὁ η κεῖται πλησιέστατα ὀλίγον μόνον πρὸς Α τοῦ φθινοπωρινοῦ σημείου τῆς ἐκλειπτικῆς, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ὁ ἥλιος κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ φθινοπώρου. Ἐκ τῶν ἀστέρων αὐτῶν ὁ γ εἶναι ἀξιόλογος διπλοῦς ἀστὴρ (διὰ τοῦ τηλεσκοπίου, (οὐχὶ δὲ διὰ τοῦ ἀόπλου ὀφθαλμοῦ)· οἱ δύο συστατικοὶ αὐτοῦ ἀστέρες εἶναι ἴσης λαμπρότητος, ὠχροῦ χρώματος καὶ ὁ εἷς κινεῖται περὶ τὸν ἕτερον εἰς 169 ἔτη.

Πρὸς Ν. τοῦ Λέοντος κεῖται ὁ μικρὸς ἀστερισμὸς τοῦ Ἑξάντος, ἔχων πλὴν ἄλλων ἀσθενεστέρων, ἕνα μόνον ἀστέρα 4ης τάξεως, κείμενον σχεδὸν ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ, πρὸς τὰ ΝΑ δὲ τοῦ Ἑξάντος καὶ πρὸς Ν τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους τοῦ Λέοντος κεῖται ὁ Κρατήρ, ἔχων ἕνα ἀστέρα 3ης καὶ τινας 4ης τάξεως. Πρὸς Α τοῦ Κρατῆρος καὶ πρὸς Ν τῆς Παρθένου κεῖται ὁ μικρὸς ἀλλ' εὐδιάκριτος ἀστερισμὸς τοῦ Κόρακος· τούτου 4 ἀστέρες, ὧν τρεῖς 2ας καὶ εἷς 3ης τάξεως, ἀποτελοῦσιν ὡραῖον τετράπλευρον.

Πρὸς Α τοῦ Πρόκυνος κεῖται ἡ κεφαλὴ τῆς Ὕδρας εὐδιάκριτος ἐκ 5 πλησιοχώρων ἀστέρων, ὧν δύο 3 – 4 καὶ δύο 4ης τάξεως σχηματίζουσιν ὡσεὶ ἀπεικονισμένην πυραμίδα, τῆς ὁποίας ἡ κορυφὴ εἶναι πρὸς τὰ κάτω. Ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς Ὕδας, ἐκτεινομένου ΝΑ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς κατὰ μῆκος κάτωθεν τοῦ Καρκίνου, Ἑξάντος, Κρατῆρος, Κόρακος, Παρθένου καὶ Ζυγοῦ, διακρίνεται ΝΑ τῆς κεφαλῆς ὁ ἐσυθρὸς ἀστὴρ α (Ἀλφάρδ). Οἱ ἄλλοι ἀστέρες τῆς Ὕδρας εἶναι 4ης τάξεως καὶ κατωτέρω, πλὴν ἑνὸς 3ης κειμένου πρὸς Ν τοῦ Στάχυος τῆς Παρθένου. Πρὸς Ν τῆς Ὕδρας κεῖνται ἐξ Α πρὸς Δ ἡ Ἀργὼ καὶ ὁ Κένταυρος, ὧν ὅμως οἱ πολλοὶ καὶ λαμπροὶ ἀστέρες ἀνήκουσι διὰ τὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ζώνην τῶν ἀρανῶν (μὴ ἀνατελλόντων) ἀστέρων ὡς πολὺ νότιοι.

Ὁ Ταῦρος μετὰ τῶν Πλειάδων καὶ Ὑάδων ὁ Ὠρίων ὁ Λαγῳὸς καὶ ὁ Σείριος κλίνουσιν ἀφ' ἑσπέρας πρὸς τὸ Δ καὶ ΝΔ μέρος τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ Ἀνδρομέδα, ὁ Περσεὺς καὶ ὁ Ἡνίοχος ὡς καὶ ἡ Κασσιέπεια κλίνουσι πρὸς τὰ ΒΔ, ἐνῷ ἡ Ἅμαξα πλησιάζει πρὸς τὴν μεσουράνησιν αὐτῆς. Ὅταν αὕτη κλίνῃ πρὸς τὰ ΒΔ καὶ ὁ Ἀρκτοῦρος εὑρίσκεται περὶ τὴν μεσουράνησιν αὐτοῦ, πλησιάζει νὰ ἐξημερώσῃ. Προχωρούσης τῆς νυκτὸς οἱ ἀστερισμοὶ οὗτοι κλίνουσι πρὸς τὴν δύσιν, ἡ δὲ Κασσιέπεια χαμηλὰ εἰς τὸ Β μέρος τοῦ ὁρίζοντος, διότι αὕτη δὲν δύει ποτὲ ἐν Ἑλλάδι ὡς πολὺ βορεία. Περὶ τὸ μεσονύκτιον δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν καλῶς τοὺς ἀνωτέρω περιγραφέντας ἀστερισμοὺς, Μεγάλης Ἄρκτου, Λέοντος, Παρθένου καὶ λοιποὺς, τοὺς πλείστους ὅμως τῶν ὁποίων δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν καὶ ἀφ' ἑσπέρας.

Ἥλιος.

Κατὰ τὸν Μάρτιον ὁ ἥλιος μεταβαίνει ἀπὸ τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον καὶ γίνεται ἰσημερία τὴν 8ην τοῦ μηνὸς κατὰ τὴν 11ην μ. μ μέσου χρόνου Ἀθηνῶν. Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει τὴν 1ην τοῦ μηνὸς εἰς τὰς 6 ὥρ. καὶ 15λ π.μ., τὴν 15ην εἰς τὰς 5 καὶ 54, τὴν 31ην εἰς τὰς 5 καὶ 29, δύει δὲ τὴν 1ην εἰς τὰς 6ωρ καὶ 5 μ μ., τὴν 15ην εἰς τὰς 6 καὶ 18 καὶ τὴν 31ην εἰς τὰς 6 καὶ 33.

Κατὰ τὴν 8ην τοῦ μηνὸς ἀνατέλλει ὁ ἥλιος ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ σημείου τοῦ ὁρίζοντος καὶ δύει εἰς τὸ δυτικόν· ἀπὸ τῆς ἡμέρας ὅμως ταύτης βαίνουσι τὰ σημεῖα τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως αὐτοῦ πρὸς Β, τὴν δὲ 31ην ἀπομακρύνεται τῶν σημείων Α καὶ Δ τοῦ ὁρίζοντος κατὰ 11°

Ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἀληθοῦς καὶ μέσης μεσημβρίας ἐλαττοῦται καὶ μηδενίζεται σχεδὸν κατὰ τὸ τέλος τοῦ μηνός. Τὴν 1ην τοῦ μηνὸς προηγεῖται ἡ ἐν τῷ κοινῷ βίῳ ἐν χρήσει μέση μεσημβρία κατὰ 10 λεπτὰ, τὴν δὲ 15ην κατὰ 5 1/2· ὅταν δηλαδὴ εἶναι ἀληθὴς μεσημβρία (καὶ τοιαύτην δεικνύουσι τὰ ἡλιακὰ ὡρολόγια) πρέπει τὰ κοινὰ νὰ δεικνύωσι τὴν 1ην τοῦ μηνὸς 10, τὴν 15ην 5 1/2 καὶ τὴν 31ην 1 λεπτὸν μ. μ.

Τὴν 8ην ὁ ἥλιος μεσουρανεῖ ἐν Ἀθήναις εἰς ἀπόστασιν 38° ἀπὸ τοῦ κατακορύφου, τὴν δὲ 31 εἰς ἀπόστασιν 29° .

Σελήνη

Φάσεις

Πρῶτον τέταρτον . . .	τὴν 5ην εἰς τὰς 10 καὶ 45	π. μ.
Πανσέληνος . . .	τὴν 13ην εἰς τὰς 2 καὶ 46	μ. μ.
Τελευταῖον τέταρτον .	τὴν 21ην εἰς τὰς 8 καὶ 5	π. μ.
Νέα σελήνη . . .	τὴν 27ην εἰς τὰς 10 καὶ 32	μ. μ.

(μέσου χρόνου Ἀθηνῶν).

Ἡ σελήνη πρὸ τῆς πανσελήνου εὑρίσκεται εἰς τὸ Β ἡμισφαίριον τῆς οὐρανίας σφαίρας καὶ διαμένει μακρότερον χρόνον ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα παρὰ ὑπ' αὐτὸν μάλιστα περὶ τὸ πρῶτον τέταρτον. Κατ' αὐτὸ ἀντὶ νὰ δύῃ τὸ μεσονύκτιον δύει πλέον τῆς 1 ὥρας ἀργότερον. Μετὰ τὴν πανσέληνον ὅμως εὑρίσκεται εἰς τὸ Ν ἡμισφαίριον τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀνατέλλει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον βραδύτερον. Κατὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον ἀντὶ ν' ἀνατείλῃ τὸ μεσονύκτιον, ἀνατέλλει σχεδὸν 2 ὥρας μετ' αὐτό.

Πλανῆται

Ἡ «Ἀφροδίτη» φαίνεται τὸ πρωὶ ὡς ἑωσφόρος, πρὸς τὰ ΝΑ τοῦ ὁρίζοντος ἐν τῷ Ὑδροχόῳ, ἕνεκα τῆς νοτίας ὅμως αὐτῆς θέσεως δὲν ὑψοῦται πολὺ ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα· ἀνατέλλει δεμίαν περίπου ὥραν πρὸ τοῦ ἡλίου. Ἡ κίνησις αὐτῆς ἀναμέσον τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων εἶναι καθημέραν ἐκ Δ πρὸς Α. Ὁ «Ἄρης» ἐρυθρὸς ὡς πάντοτε, ἀλλ' οὐχὶ πολὺ λαμπρὸς ὡς ἀπομεμακρυσμένος τῆς γῆς, φαίνεται ἀφ' ἑσπέρας εἰς τὰ Δ τοῦ ὁρίζοντος ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Κριοῦ· ἀναμέσον τῶν ἀπλανῶν κινεῖται καθημέραν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐκ Δ πρὸς Α. Ὁ «Ζεὺς» ἀόρατος ἐν ταῖς ἀκτῖσι τοῦ ἡλίου. Ὁ «Κρόνος» ἐν τῷ νοτίῳ μέρει τοῦ Λέοντος εἶναι ὁρατὸς δι' ὅλης τῆς νυκτὸς καὶ λάμπει μετὰ τοῦ συνήθους αὐτῷ λευκοῦ ὁμομολυβδοχρόου φωτὸς ὡς ἀστὴρ 1ης τάξεως. Ἀναμέσον τῶν ἀπλανῶν κινεῖται καθημέραν, βραδέως ὅμως ἐξ Α πρὸς Δ, διότι πρὸ ὀλίγων ἔτι ἡμερῶν (τὴν 20 Φεβρουαρίου) εὑρίσκετο διὰ τὴν γῆν εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸν ἥλιον. Οἱ πλανῆται δηλαδὴ περὶ τὴν ἀντίθεσιν αὐτῶν κινοῦνται ἐπί τινα χρόνον σχετικῶς πρὸς τὴν γῆν ἀναμέσον τῶν ἀπλανῶν ἐξ Α πρὸς Δ· τὴν κίνησιν ὅμως ταύτην, ἄσχετον πρὸς τὴν ἐξ Α πρὸς Δ ἡμερησίαν κίνησιν, ἐννοοῦμεν διὰ τῆς ἀμέσου ἀπόψεως μετὰ παρέλευσιν ἡμερῶν τινων, συγκρίνοντες τὴν θέσιν τῶν πλανητῶν πρὸς τοὺς ἀπλανεῖς.

Δ. Κ. ΚΟΚΚΙΔΗΣ.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά.

Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τοῦ ἐν Ἀθήναις Γερμανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου ἐγένοντο αἱ ἑξῆς ἀνακοινώσεις: Ὁ κ. Ῥαγκαβῆς πρῶτος ἐπραγματεύθη περὶ ἑνὸς ἐνεπιγράφου ἐκ Σαλαμῖνος λίθου γνωστοτάτου ἐξ ἀρχαιοτέρων χρόνων, περὶ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ ὁποίου διάφοροι ἠσχολήθησαν θεωροῦντες αὐτὸν μαθηματικὸν ἄβακα. Ὁ κ. Ῥαγκαβῆς τοὐναντίον, ὅστις καὶ ἄλλοτε ἐν ταῖς Antiquités Helleniques ἐπραγματεύθη περὶ αὐτοῦ, φρονεῖ ὅτι ὁ λίθος οὗτος μετὰ τῶν διαφόρων γραμμῶν καὶ γραμμάτων ἐχρησίμευεν ὡς ἄβακιον πεσσῶν. Λίαν ἐνδιαφέρουσα ὑπῆρξε κατόπιν ἡ ἀνακοίνωσις τοῦ κ. Δαίρπφελδ περὶ τοῦ ἐσχάτως ἀνακαλυφθέντος συγγράμματος τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ τῆς Πολιτείας τῶν Ἀθηναίων, καθ' ὅσον δι' αὐτοῦ διευκρινίζονται ζητήματά τινα ἀναφερόμενα εἰς τὴν νομισματικὴν καὶ μάλιστα εἰς τὴν τοπογραφίαν τῶν Ἀθηνῶν. Πλὴν ἄλλων πολυτίμων παρατηρήσεων ὑπεδείξεν ὁ Δαίρπφελδ, ὅτι ἐκ τινος χωρίου τοῦ προμνημονευθέντος ἔργου σαφῶς καθορίζεται ἡ θέσις τοῦ Θησείου. Ὁ σωζόμενος ἐν Ἀθήναις ναός, ὁ γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο, κατὰ συνθήκην μόνον ἐπεκράτησε νὰ ἐπονομάζεται παρὰ τοῖς ἀρχαιολόγοις καὶ τῷ πολλῷ κόσμῳ Θησεῖον. Γνωστὸν δὲ εἶνε, ὅτι ἐν ἀρχαιοτέροις ἤδη χρόνοις ἠμφιβητήθη ἡ ὀρθότης τῆς προσωνυμίας ταύτης καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων ἀλλοδαπῶν ἀρχαιολόγων καὶ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Στεφάνου Κουμανούδη. Ὁ σοφὸς γραμματεὺς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ὁρμώμενος ἐκ τινων ἐπιγραφικῶν εὑρημάτων ἰσχυρίσθη ἄλλοτέ ποτε, ὅτι τὸ ἀρχαῖον Θησεῖον δὲν εἶνε ὁ ναὸς ὁ σήμερον οὕτως ἐπονομαζόμενος, ἀλλ' ὅτι ἔκειτο ἐπὶ τῆς βορείου ὑπωρείας τῆς Ἀκροπόλεως παρὰ τὸν ναΐσκον τοῦ ἁγίου Δημητρίου τοῦ Κατωφέρη καλουμένου. Ἡ γνώμη αὕτη σοφοῦ ἀρχαιολόγου ἐπιβεβαιοῦται ἤδη ἐκ τινος χωρίου τοῦ ἐσχάτως ἀνακαλυφθέντος ἔργου τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐξ οὗ καταφαίνεται ὅτι τὸ Θησεῖον

ἔκειτο πλησίον τοῦ Ἀνακείου, ὅπερ ἀναφισβητήτως ἦτο ἱδρυμένον ἐπὶ τῆς βορειοδυτικῆς ὑπωρείας τῆς Ἀκροπόλεως. Περὶ τοῦ νῦν δὲ καλουμένου Θησείου φρονεῖ ὁ κ. Δαΐρπφελδ, ὅτι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶνε ὁ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μνημονευόμενος ναὸς τοῦ Ἡφαίστου ὁ ἐπὶ τοῦ ἀγραίου Κολωνοῦ. Μετὰ τὸν κ. Δαΐρπφελδ ἔλαβε τὸν λόγον ὁ κ. Βίλχελμ καταδείξας τὴν τε ἱστορικὴν καὶ τὴν ἄλλην σημασίαν ἐπιγραφῆς τινος ἐξ Ἐρετρίας περιεχούσης ψήφισμα.

— Ἀπὸ μηνὸς περίπου ἐνεργεῖται ἀνασκαφὰς ἐν Ἐρετρίᾳ, ἀδείᾳ τοῦ Ὑπουργείου, ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀμερικανικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολή. Τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας διευθύνει αὐτοπροσώπως ὁ διευθυντὴς τῆς Σχολῆς ταύτης κ. Βάλδσταϊν, ὅστις ἀφ' οὗ ἀπεκάλυψεν ἐντὸς τῆς νῦν πόλεως Νέων Ψαρῶν ἀρχαῖόν τι οἰκοδόμημα ἀγνώστου προορισμοῦ, ἐπεχείρησε νὰ ἀνασκάψῃ τὸ ἀρχαῖον θέατρον, ὅπερ κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε ἀποτελέσματα τῶν ἀνασκαφῶν φαίνεται ὅτι εἶνε ἓν τῶν ἀξιολογωτάτων θεάτρων τῆς Ἑλλάδος. Συγχρόνως ὁ κ. Βάλδσταϊν ἐνεργεῖ καὶ ἀνασκαφὰς τάφων, ἐν αἷς ἐγένοντο μέχρι τοῦδε τὰ ἑξῆς εὑρήματα: α') δύο ἐνώτια χρυσᾶ φέροντα πτηνὸν μετὰ ἐγχρόων λίθων καὶ φύλλον χρυσοῦν ὡς νόμισμα φέρον ἡνίοχον ἐπὶ ἅρματος· β') στέμμα χρυσοῦν μετὰ φύλλων χρυσῶν· γ') δακτύλιος χρυσοῦς φέρων λέοντα καὶ ἀστέρα· δ') πολλὰ χρυσᾶ φύλλα ἐλαίας· ε') δύο ἀγαλμάτια πήλινα καὶ προσωπὶς Πανός, καὶ ϛ') τέσσαρες λήκυθοι μετὰ διαφόρων παραστάσεων καὶ ἀλαβαστρίνη πυξὶς μετὰ τοῦ πώματος αὐτῆς. Τὰ εὑρήματα ταῦτα κομίζονται προσεχῶς ἐνταῦθα, ἵνα κατατεθῶσιν ἐν τῷ Ἐθνικῷ ἀρχαιολογικῷ Μουσείῳ. Ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ θεάτρου θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰσέτι. Ἐν τῇ ἀνασκαφῇ ταύτῃ εὑρέθησαν καὶ τεμάχια γλυπτῶν, ἐν οἷς κεφαλὴ γυναικεία ὑπερφυσικοῦ μεγέθους καλλίστης ἑλληνικῆς τέχνης. Νῦν δὲ ἀγγέλλεται καὶ ἡ εὕρεσις τάφου φέροντος ἐπιγραφὴν «Ἀριστοτέλους». Δὲν ἐξηκριβώθη ἀκόμη ἂν ὁ τάφος ἀνήκει εἰς τὸν Σταγειρίτην φιλόσοφον.

— Εἰς τὰς γινομένας ἐνταῦθα ἐργασίας παρὰ τὸ Δημαρχεῖον, διὰ τὴν προέκτασιν τῆς γραμμῆς τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν Πειραιῶς, ἀνεκαλύφθη ἀρχαῖος τάφος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀνευρέθησαν μικρά τινα ἀγγεῖα, ἓν κάτοπτρον καὶ μαρμαρίνη ἀναθηματικὴ στήλη. Πάντα ταῦτα, ἔργα ὄχι πολὺ ἀρχαίων χρόνων, κατετέθησαν ἐν τῷ Κεντρικῷ Μουσείῳ.

— Ὁ ἐπιφανὴς ἀρχαιολόγος κ. Πενρῶζ ἐπιχειρεῖ νέας ἀνασκαφὰς ἐν τῷ χώρῳ τοῦ ἐνταῦθα ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς πρὸς ἐξακρίβωσιν τοῦ σχεδίου αὐτοῦ.

— Εἰς τὰς κατακόμβας τῆς Βερώνης εὑρέθησαν ἐσχάτως πολύτιμα νομίσματα ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ χαλκοῦ, ὡς καὶ διάφορα ἄλλα ἀρχαῖα σκεύη πολλοῦ λόγου ἄξια.

Φιλολογικά.

Περὶ τοῦ ἄρτι εὑρεθέντος ἔργου τοῦ Ἀριστοτέλους ἐδημοσιεύθη μακρὰ ἐπιφυλλὶς ἐν τῇ «Νέᾳ Ἡμέρᾳ», ἑτέρα δὲ ἀνάλυσις ἐν τῇ «Ἐφημερίδι» ὑπὸ τοῦ ἀρεοπαγίτου κ. Ἀγαθονίκου. Διορθώσεις καὶ εἰκασίας περὶ αὐτοῦ ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ «Ἄστει» ὁ κ. Σ. Π. Ἀλμπρος. Ἔκδοσις δὲ τοῦ ἔργου ἐγένετο καὶ ἐνταῦθα τὴν ἑβδομάδα ταύτην ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν Μπάρτ καὶ Χίρστ.

Ἐπιστημονικά.

Ἐπὶ τῆς μεταξὺ Βαλτιμόρης καὶ Ὄχιο σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἐγένοντο ἐπιτυχῆ πειράματα τηλεφωνικῆς συγκοινωνίας μεταξὺ δύο κινουμένων συρμῶν. Διὰ καταλλήλου συσκευῆς τηλεφωνικῆς προσηρμοσμένης ἐπὶ ἑκατέρας τῶν ἁμαξοστοιχιῶν καὶ συγκοινωνούσης μετὰ τῆς ἄλλης διὰ σύρματος μεμονωμένου, διατρέχοντος τὴν γραμμὴν ὅλην μεταξὺ τῶν δύο τροχιῶν, δύνανται ὁ εἷς μηχανικὸς καθ' οἱανδήποτε στιγμὴν ν' ἀποτείνῃ τὸν λόγον πρὸς τὸν ἄλλον μεμακρυσμένον συνάδελφόν του, ἐννοεῖται δὲ ὅτι διὰ τοῦ μέσου τούτου, τιθεμένου εἰς πλήρη ἐφαρμογήν, θ' ἀποφεύγωνται πλεῖστα σιδηροδρομικὰ δυστυχήματα.

Θεατρικά.

Ἡ *Νόρα* τοῦ διασήμου Σκανδιναυοῦ ποιητοῦ Ἴψεν παρεστάθη πρό τινος καὶ ἰταλιστὶ εἰς τὸ Φιλοδραματικὸν Θέατρον τοῦ Μιλάνου. Τὸ θέατρον ἦτο πλῆρες κατὰ τὴν πρώτην ἑσπέραν, ἀλλὰ οἱ ἀκροαταὶ διετέθησαν ψυχρότατα πρὸς τὸ ἔργον.

Καλλιτεχνικά.

Βέλγοι καλλιτέχναι, ζωγράφοι καὶ γλύπται, ὑπὲρ τοὺς 200, ἐδήλωσαν ὅτι θὰ μετάσχωσι τῆς ἐν Βερολίνῳ Καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως κατὰ τὸ προσεχὲς θέρος.

— Ἐν Καινιγσταΐν εὑρέθη εἰκὼν τοῦ Μυρίλλου παριστῶσα τὸν Χριστὸν φέροντα τὸν ἀκάνθινον στέφανον. Τὴν εἰκόνα ταύτην ἐκληρονόμησεν ἡ νῦν κάτοχος παρά τινος θείου της ἐν Ἀμβέρσῃ ἀποθανόντος, προτίθεται δὲ νὰ πωλήσῃ τὸ βαρύτιμον εὕρημα.

Ὑγιεινή.

Ἐν τῇ γερμανικῇ πόλει Χάλλῃ ἄδηλον πῶς ἐνέσκηψεν ἐπιδημία αἰγυπτιακῆς ὀφθαλμίας, πολλὰ δὲ σχολεῖα ἐκλείσθησαν ἕνεκα ταύτης.

Ἀπογραφικά.

Ἐμπορική τις ἐφημερὶς τῆς Νέας Ὑόρκης δημοσιεύει τὴν ἑξῆς ἐνδιαφέρουσαν ἀπογραφικὴν σημείωσιν περὶ τῶν σιδηροδρόμων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἐξ ἧς δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ὁποῖαι εἶνε αἱ ὑπηρεσίαι, ἃς παρέχουσιν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ὅλοι ὁμοῦ οἱ ἐν ἐνεργείᾳ σιδηρόδρομοι: Ἡ σιδηροδρομικὴ ὑπηρεσία τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐπασχολεῖ νῦν 250,000 ἀνθρώπων. Ἵνα ἐκτελεσθῇ ἡ αὐτὴ μεταφορικὴ ἐργασία δι' ὑποζυγίων, ὅπως ἄλλοτε, θ' ἀπῃτοῦντο 13 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων καὶ 53 ἑκατ. ἵππων! Ἐνῷ δὲ αἱ σιδηροδρομικαὶ δαπάναι ἀνέρχονται ἐτησίως εἰς 2 δισεκατομμύρια φράγκων, ἡ αὐτὴ ἐργασία δι' ὑποζυγίων ἐκτελουμένη θ' ἀπῄτει δαπάνην ἐτησίαν 55 δισεκατομμυρίων.

ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΧΑΡΤΙΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Διατί ἐδόθη τὸ πνεῦμα εἰς τοὺς ἀνθρώπους;
Διατί καὶ γηράσκοντες νομίζομεν τὴν καρδίαν μας νέαν;
Μὲ τί ἠμπορεῖ νὰ παραβληθῇ ἡ γυναικεία ἡλικία;
Τίνος τύχην θὰ ἐζήλευες;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ἐρ. Δάκρυ ἢ μειδίαμα;
Ἀπ. Ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκω σύντροφον. *Με.*

Ἐρ. Τί φοβοῦνται καὶ οἱ ἀνδρειότεροι;
Ἀπ. Τὴν καρδίαν των. *Οὔτις.*

Ἐρ. Ἀγάπη ἢ ἔρως;
Ἀπ. Ἀγάπη δι' ὅλους καὶ ἔρως δι' ἕνα μόνον. *Δέλτα.*

Ἐρ. Ποία εἶνε ἡ γλυκυτέρα λέξις;
Ἀπ. Μέλι. *Μαρία.*

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων τοῦ ΑΣΤΕΩΣ 1891.